

Financiële effecten Invoeringsbesluit

Onderzoek van de financiële effecten van het Invoeringsbesluit van de Omgevingswet voor bedrijven, burgers en overheden

Financiële effecten Invoerings- besluit

Onderzoek van de financiële effecten van het Invoeringsbesluit van de Omgevingswet voor bedrijven, burgers en overheden

Auteurs

Peter Bex

Patrick van der Poll

Eva de Beet

Sira Consulting B.V. is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoeksresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Sira Consulting B.V.. Sira Consulting B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
2	Doel en uitgangspunten	8
2.1	Doel van het onderzoek	8
2.2	Algemene uitgangspunten	9
3	Financiële effecten	12
3.1	Algemeen	12
3.2	Vergunningsvrij bouwen (de knip)	12
3.3	Nadeelcompensatie	18
3.4	Bruidsschat	22
3.5	Plaatselijke verordeningen	23
3.6	Schrappen vergunningsplichten milieubelastende activiteit	23
3.7	Toedeling verantwoordelijkheden vergunningvoorschriften over vergunninghouders	26
3.8	Kosten-batenanalyse energie-efficiëntie stookinstallaties	28
3.9	Bouwen bij hoofdspoorwegen	30
3.10	Verplichte buitenruimte woonfunctie zorg	32
3.11	Getrapte instructieregel werelderfgoederen met Koloniën van Weldadigheid	32
3.12	Overige wijzigingen Invoeringsbesluit	33
3.13	Financiële effecten actuele vergunningen	35
4	Beantwoording van de BET-vragen	42
5	Conclusies	46
Bijlagen		
I	Overzicht projectorganisatie	48
II	Overzicht bronnen	49
III	Toelichting gehanteerde tarieven voor decentrale overheden	50

1 Inleiding

De Omgevingswet

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bundelt, vereenvoudigt en moderniseert het omgevingsrecht. Hierbij staan de volgende uitgangspunten centraal:

- De uitvoering van de regelgeving moet eenvoudiger, efficiënter en beter. Ook moeten vertragingen van projecten tot het verleden behoren.
- Er komt meer ruimte voor nieuwe initiatieven, ontwikkelingen en maatwerk, terwijl burgers de zekerheid houden van (rechts)bescherming.
- Duurzame ontwikkelingen worden ondersteund en gestimuleerd.
- Op regionaal en lokaal niveau is maatwerk mogelijk om aan te sluiten bij de specifieke lokale behoeften.
- De uitvoering van de regelgeving is actief, kwalitatief goed en gebaseerd op vertrouwen en het dragen van verantwoordelijkheid.

In de Omgevingswet worden 26 bestaande wetten opgenomen en het aantal algemene maatregelen van bestuur teruggebracht van 120 naar 4. Via aanvullingswetten worden ook de onderwerpen bodem, geluid, natuur, bouwen en grondeigendom in de Omgevingswet opgenomen. De Omgevingswet moet onder meer leiden tot meer kwaliteit van de leefomgeving, meer keuzevrijheid voor ondernemers, kortere procedures en lagere lasten voor burgers, bedrijven en overheden.

De Invoeringswet en het Invoeringsbesluit

Met de Invoeringswet worden de wetten die opgaan in de Omgevingswet ingetrokken en wetten die gedeeltelijk opgaan in de Omgevingswet aangepast. Verder biedt de Invoeringswet overgangsrecht voor bestaande wettelijke instrumenten en lopende procedures. Daarnaast voegt de Invoeringswet enkele ontbrekende onderdelen van de Omgevingswet in, waaronder enkele bepalingen over nadeelcompensatie, schade bij gedoogplichten en de grondslag voor het digitale stelsel.

Het Invoeringsbesluit bouwt voort op de Invoeringswet. Het Invoeringsbesluit heeft als belangrijkste doel het regelen van een evenwichtige overgang van de oude regelgeving naar het nieuwe stelsel van de Omgevingswet. Hiervoor regelt het besluit het overgangsrecht, vult de vier basisbesluiten van de Omgevingswet aan en zorgt voor intrekking en wijziging van zo'n 85 andere besluiten.

Doel van het onderzoek

In dit project worden, in samenhang met de eerder uitgevoerde effectentoetsen, de kwalitatieve en kwantitatieve effecten voor bedrijven, burgers, NGO's, gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk in kaart gebracht van het Invoeringsbesluit. De resultaten van het onderzoek worden gebruikt bij het uitwerken van de Nota van Toelichting bij het Invoeringsbesluit die aan de Staten-Generaal worden aangeboden.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft het doel en de reikwijdte van het onderzoek weer en beschrijft de gehanteerde uitgangspunten. De financiële effecten die de verschillende doelgroepen ervaren door het Invoeringsbesluit worden beschreven in hoofdstuk 3. De beantwoording van de BET-vragen is opgenomen in hoofdstuk 4. Tenslotte bevat hoofdstuk 5 de belangrijkste conclusies van het onderzoek.

2 Doel en uitgangspunten

Dit hoofdstuk gaat in op de centrale onderzoeksoopdracht, de gehanteerde reikwijdte van het onderzoek en de algemene uitgangspunten van het onderzoek. Deze worden in de onderstaande paragrafen benoemd en toegelicht.

2.1 Doel van het onderzoek

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Wat zijn de (financiële) effecten en maatschappelijke baten van het Invoeringsbesluit voor bedrijven, burgers, NGO's, (mede)overheden en professionals ten opzichte van de effecten die reeds ten aanzien van de Omgevingswet, de vier AMvB's, de aanvullingswetten en de Invoeringswet in beeld zijn gebracht?

Om antwoord te kunnen geven op de centrale onderzoeksvraag, zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. In kaart brengen welke onderwerpen uit het Invoeringsbesluit direct of indirect financiële effecten hebben, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen:
 - a. Gevolgen voor bedrijven, burgers en NGO's.
 - b. Gevolgen voor medeoverheden, het Rijk (m.u.v. de rechtspraak), inclusief professionals.
2. In kaart brengen van de bredere economische effecten van de (nieuwe of geactualiseerde) onderwerpen uit het Invoeringsbesluit en de maatschappelijke kosten en/of baten die hieruit voortvloeien, waarbij ten minste wordt gekeken naar de volgende effecten:
 - a. Snelheid van processen en (de gevolgen van) tijdswinst/verlies.
 - b. Veranderingen in het vestigingsklimaat.
 - c. Economische effecten vanwege de verandering van de lasten van de doelgroepen.
 - d. De mogelijkheden tot het bieden van maatwerk.
 - e. Kwantificeerbare veranderingen op milieugebied bijvoorbeeld vanwege de mogelijkheden van maatwerk.
3. Toetsen van de voorgenomen regelgeving op de te verwachten bedrijfseffecten voor ondernemend Nederland, aan de hand van de Bedrijfseffectentoets (BET).
4. Kwantificeren en valideren van de gevolgen van het Invoeringsbesluit voor de regel-druk en de bestuurslasten met behulp van de hiervoor erkende methodieken, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de:
 - a. Eerdergenoemde partijen en rollen.
 - b. Administratieve lasten (AL), inhoudelijke nalevingskosten (NK), financiële kosten (FK) en bestuurlijke lasten (BL).
 - c. Eenmalige investeringen en transitiekosten en de structurele uitvoeringskosten, besparingen en inkomsten.

2.2 Algemene uitgangspunten

In deze paragraaf zijn de algemene uitgangspunten voor dit onderzoek toegelicht. Het betreft achtereenvolgens de afbakening van doelgroepen, financiële effecten, maatschappelijke effecten, digitale effecten, tarieven en de gegevensverzameling.

Afbakening van de doelgroepen

In dit onderzoek zijn alle directe en indirecte financiële effecten voor bedrijven, burgers, professionals, NGO's, gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk (met uitzondering van de rechtspraak) in kaart gebracht. Het ministerie is verplicht¹ de gevolgen voor burgers en bedrijven te bepalen en te vermelden in de toelichting. Ook moeten de financiële gevolgen voor medeoverheden² zijn getoetst. Het betreft de financiële effecten³, voor zover deze betrekking hebben op:

- Burgers en bedrijven. Het betreft enerzijds regeldruk, bestaande uit administratieve lasten (AL) en inhoudelijke nalevingskosten (NK). Dit zijn de kosten voor bedrijven en burgers om te voldoen aan informatie- en inhoudelijke verplichtingen uit wet- en regelgeving⁴. Daarnaast zijn de overige financiële lasten(effecten) onderzocht, waaronder leges.
- Taken van overheden en de daaraan verbonden kosten, bestaande uit de bestuurlijke lasten (BL)⁵ voor Rijk, provincies, waterschappen of gemeenten, en overige financiële effecten. BL zijn de kosten die de overheid zelf maakt wanneer zij meewerkt aan verplichtingen voor het bedrijfsleven en particulieren. Overige effecten zijn bijvoorbeeld organisatie- en transitiekosten.

De financiële effecten voor Omgevingsdiensten worden in de praktijk doorbelast aan de opdrachtgevende decentrale overheden. In dit onderzoek zijn de financiële effecten voor omgevingsdiensten toegerekend aan de opdrachtgevende gemeenten en provincies.

In het kader van een eerder Actal-advies is gevraagd om ook inzicht te geven in de financiële effecten voor professionals. Onder professionals worden verstaan leraren, verpleging, politie, toezichthouders etc. Onze inschatting is dat alleen de professionals 'politie' en 'toezichthouders' mogelijk invloed ondervinden van het omgevingsrecht. De effecten voor organisaties waar deze professionals werken (zoals ziekenhuizen en scholen) worden immers al meegenomen onder de financiële effecten voor burgers, bedrijven en NGO's. Vanwege het beperkte effect voor 'professionals' nemen wij deze mee bij de overige overheidsorganisaties.

Afbakening van financiële effecten

De directe financiële effecten voor burgers, bedrijven en NGO's vloeien voort uit de verplichtingen die zijn opgenomen in de regelgeving. Deze directe financiële effecten vallen uiteen in regeldruk en in financiële kosten:

¹ Kamerstukken II, 2009-2010, 31 731, 6; II 2010-2011, 29 515, 330; het IAK (www.kcwj.nl/kennisbank/integraal-afwegingskader-beleid-en-regelgeving).

² Artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet en artikel 6 Code Interbestuurlijke Verhoudingen.

³ De term "financiële effecten" wordt gebruikt voor het totaal van administratieve lasten, bestuurlijke lasten, nalevingskosten, leges en overige kosten zoals rentevoordelen of andere kosten en baten van economische aard.

⁴ Verwezen zij naar de landelijk gehanteerde methodiek voor het meten van regeldruk, die hier is te raadplegen: https://www.kcwj.nl/sites/default/files/handboek_meting_regeldrukkosten_v_1-1-2018.pdf

⁵ Voor de berekening van BL is geen landelijk gehanteerde methodiek beschikbaar. Uitgegaan is van de in het handboek voorgeschreven wijzen van berekening van AL en NK. Dit is bij BL gebruikelijk.

- Regeldruk. Dit zijn kosten die voortvloeien uit handelingen die burgers, bedrijven en NGO's moeten uitvoeren om te kunnen voldoen aan verplichtingen in de regelgeving. We bekijken in dit onderzoek zowel de toenames als de afnames van de regeldruk. Het begrip regeldruk bestaat uit twee onderdelen:
 - Administratieve lasten (AL). Dit zijn de kosten die worden gemaakt voor het verzamelen en ordenen van informatie ten behoeve van de overheid. Voorbeelden zijn aanvragen voor omgevingsvergunningen, meldingen van activiteiten en onderzoeken en rapportages die periodiek of incidenteel moeten worden aangeleverd aan het bevoegde gezag.
 - Inhoudelijke nalevingskosten (NK). Dit zijn de investeringen die bedrijven en burgers maken om te kunnen voldoen aan de regelgeving. Het betreft bijvoorbeeld het aanschaffen van filters om emissies te beperken, het plaatsen van geluidswerende voorzieningen en het aanleggen van vloeistofkerende vloeren.
- Financiële kosten (FK). Dit zijn directe betalingen aan de overheid. In het omgevingsrecht zijn leges de belangrijkste vorm van financiële kosten.⁶

De directe kosten van nieuwe en aangepaste regelgeving kwantificeren we op basis van het Handboek Meting Regeldruk van het ministerie van Economische Zaken (2018). Voor het kwantificeren van deze effecten maken wij gebruik van bureauonderzoek, aangevuld met expertinschattingen en enkele interviews met (vertegenwoordigers) van de betreffende doelgroepen.

De indirecte financiële effecten zijn afgeleide effecten. Deze effecten duiden wij in dit onderzoek aan als economische effecten. Onder de economische effecten verstaan wij ten minste:

- Effecten op wachttijden en doorlooptijden. Deze effecten kunnen bijvoorbeeld worden uitgedrukt in tijd en interest.
- Schade aan eigendommen en schadevergoedingen om deze te compenseren.
- (Inperking van) mogelijkheden om de bedrijfsactiviteiten te ontplooiën.

De indirecte effecten zijn vaak complex te duiden en zijn in het verleden vaak lastig gebleken om te kwantificeren. Het is bijvoorbeeld niet eenvoudig om ex ante te bepalen hoe gemeenten zullen omgaan met de mogelijkheid om globale omgevingsplannen te maken en welke gevolgen dit precies heeft voor de mogelijkheden voor bedrijven. Ook is lastig te voorspellen in welke situaties bij een dergelijk nieuw instrument een verzoek tot nadeelcompensatie kan worden ingediend en het is nog lastiger om te bepalen hoe vaak een dergelijk verzoek zal worden gehonoreerd. In de eerdere onderzoeken zijn de economische effecten daarom vooral kwalitatief omschreven. Binnen de kaders van dit onderzoek is getracht hier meer inzicht in te krijgen.

Afbakening van maatschappelijke kosten en baten en duiding van effecten

In dit onderzoek zijn ook de maatschappelijke baten in kaart gebracht, voor zover die konden worden bepaald binnen de scope van dit onderzoek en het economische effecten betrof. Hierbij is een brede interpretatie van het begrip economisch gehanteerd. Ten minste de volgende effecten zijn tot de maatschappelijke baten en kosten gerekend:

- Snelheid van processen en doorlooptijden. Deze effecten kunnen worden uitgedrukt in de verandering van tijd en in interestverliezen/inkomsten.

⁶ Boetes en dwangsommen worden ook tot de financiële kosten gerekend. Deze effecten vallen echter buiten de scope van de gehanteerde methodiek (zie ook 4.2 Uitgangspunten).

- Veranderingen in het vestigingsklimaat (bijvoorbeeld meer bedrijvigheid, minder faillissementen). Deze effecten kunnen worden uitgedrukt in hogere kosten en winsten voor bedrijven.
- Veranderingen op milieugebied (bijvoorbeeld minder toezicht en handhaving, minder ingrepen om schade te herstellen). Deze effecten kunnen worden berekend door de gewijzigde inzet van personeel te berekenen. De effecten op het milieu zelf zijn niet kwantificeerbaar en zijn onderdeel van de milieueffectentoets die in een ander onderzoek wordt uitgevoerd.
- Meer maatwerk (bijvoorbeeld minder bezwaar en beroep door bedrijven en burgers, meer ruimte voor ondernemerschap). Door meer specifieke eisen kan er meer ruimte ontstaan voor ondernemers voor hun activiteiten. Deze effecten kunnen worden uitgedrukt in minder kosten en hogere winsten voor bedrijven.

Indien sprake is van een negatief effect voor de doelgroep (zoals een toename van lasten of een reductie van baten) wordt dit effect aangeduid met een minteken. Positieve effecten (zoals een afname van lasten of een toename van baten) worden aangeduid zonder minteken.

Gegevensverzameling

In het onderzoek zijn gegevens verzameld via bestaande bronnen en interviews met de diverse stakeholders. Voor het onderzoek zijn de respondenten benaderd die zich op enigerlei wijze al hebben voorbereid op de komst van de Omgevingswet. Ook is zoveel mogelijk gesproken met inhoudelijk deskundigen over de onderzochte onderwerpen.

Tarieven

Voor de berekening van de effecten zijn vaste tarieven gebruikt om de tijdsbesteding van de verschillende actoren te vertalen naar kosten. Voor bedrijven is hiervoor gebruik gemaakt van de 'Handreiking meten regeldruk' en voor overheden is gebruik gemaakt van de tarieven zoals deze zijn weergegeven en toegelicht in bijlage III. Dit betreft de tarieven inclusief btw. Hierbij wordt aangesloten bij de werkwijze van het Syntheseonderzoek⁷.

Integraal financieel beeld

Het voorliggende onderzoek is onderdeel van de reeks onderzoeken die worden gedaan naar de financiële effecten bij burgers, bedrijven en overheden van de verschillende wetgevingsproducten van de stelselherziening Omgevingswet. De onderzoeken zijn gebaseerd op de beste inschatting die de onderzoekers tijdens de onderzoeksperiode in staat zijn te maken. De onderzoekers maken daarbij via interviews gebruik van inzichten van experts uit het bedrijfsleven en experts bij medeoverheden. De onderzoekers moeten daarbij rekening houden met het feit dat deze experts vaak (nog) geen volledig beeld hebben van de effecten omdat de regelgeving niet definitief is vastgesteld of omdat de experts de nieuwe regelgeving nog niet geheel kunnen overzien.

Tussen de bestuurlijke koepels en het Rijk is afgesproken dat voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel een integraal financieel beeld wordt opgesteld. Tijdens het opstellen hiervan moet worden bezien in hoeverre (onderdelen van) eerder financieel onderzoek rechtstreeks input kan zijn voor het integrale beeld dan wel in aanmerking komt voor een vorm van herijking. Het integraal financieel beeld zal dus geen directe optelling zijn van de financiële effecten uit de deelonderzoeken.

⁷ 'Synthese Financiële Effectentoetsen Stelselherziening Omgevingsrecht', Cebeon, december 2015.

3 Financiële effecten

Dit hoofdstuk beschrijft per onderwerp de belangrijkste financiële effecten van het Invoeringsbesluit voor bedrijven, burgers en overheden. De eerste paragraaf geeft een algemene opbouw van de Invoeringswet, waarna in de overige paragrafen de effecten nader worden beschreven.

3.1 Algemeen

Het Invoeringsbesluit bevat drie hoofdgroepen van regels:

1. Overgangsrecht. Hiermee wordt de rechtsgeldigheid van huidige vergunningen en lopende procedures geregeld.
2. Wijzigingen en intrekkingen van zo'n 85 bestaande besluiten.
3. Aanvullingen en wijzigingen van de vier AMvB's van de wet (het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving).

De wijzigingen in de AMvB's die het Invoeringsbesluit doorvoert, hebben financiële effecten voor de betrokken doelgroepen. Dit betreft de volgende onderwerpen die in de volgende paragrafen nader worden uitgewerkt:

- Vergunningsvrij bouwen (de knip);
- Nadeelcompensatie;
- Bruidsschat;
- Plaatselijke verordeningen;
- Schrappen vergunningsplichten milieubelastende activiteit;
- Toedeling verantwoordelijkheden vergunningvoorschriften over vergunninghouders;
- Kosten-batenanalyse energie-efficiëntie stookinstallaties;
- Bouwen bij hoofdspoorwegen;
- Verplichte buitenruimte woonfunctie zorg;
- Getrapte instructieregel werelderfgoederen met Koloniën van Weldadigheid;
- Overige wijzigingen.

3.2 Vergunningsvrij bouwen (de knip)

In de huidige situatie toetst de gemeente bij een bouwwerk zowel de ruimtelijke als technische eisen. In het nieuwe stelsel wordt de technische toets losgeknipt van de ruimtelijke toets. Van Rijksweg vervalt de vergunningplicht voor de ruimtelijke toetsing. Gemeenten bepalen zelf of zij een vergunning nodig achten voor preventieve toetsing aan de ruimtelijke regels in het Omgevingsplan.

Voorgenomen veranderingen Invoeringsbesluit

In het onderzoek naar de effecten van de Invoeringswet is reeds een inschatting gemaakt van de financiële effecten van de knip⁸. Destijds zijn twee mogelijke toekomstige scenario's beschreven⁹. Inmiddels is duidelijk dat gemeenten situaties die al vergunningsvrij zijn, niet alsnog vergunningsplichtig kunnen maken (scenario 1 uit het onderzoek naar de effecten van de Invoeringswet). In het onderliggende onderzoek wordt dan ook alleen verder gerekend met de eerdere resultaten voor dit scenario.

Gemeenten mogen zelf bepalen of zij een melding eisen voor de vervallen vergunningen. Ten tijde van het eerdere onderzoek is ook het uitgangspunt gehanteerd dat voor iedere vervallen vergunning een melding in de plaats zou komen. Inmiddels is duidelijk dat dit lang niet altijd het geval zal zijn. In dit onderzoek wordt dit dan ook nader gespecificeerd. Verder wordt de lijst van bouwwerken die niet bouwtechnisch getoetst hoeven te worden, uitgebreid in het Invoeringsbesluit. Hierdoor zal het aantal bouwtechnische toetsen dalen.

Financiële effecten

1. Vervanging vervallen vergunningen door meldingen

Wijziging

In tegenstelling tot de eerdere aanname dat alle vergunningen worden vervangen door een melding, is duidelijk geworden dat een deel van de vergunningen ook niet meldingsplichtig wordt. Het onderzoek naar de effecten van het Invoeringsbesluit is gebruikt om deze inschattingen nader te specificeren. Deze effecten vervangen daarmee de eerdere uitkomsten op dit punt uit het onderzoek naar de effecten van de Invoeringswet.

Effecten

Gemeenten kunnen nog niet in detail aangeven welke vervallen vergunningen zij gaan vervangen door een melding en voor welke vervallen vergunningen er geen melding in de plaats komt. Zij verwachten per situatie een afweging te maken op basis van het nut om een melding van een activiteit binnen te krijgen ten opzichte van de inspanning die daarvoor moet worden verricht door de initiatiefnemer en de gemeente. Zij geven hierbij aan dat een meldingsplicht nuttig zou kunnen zijn in de volgende situaties:

- Als de gemeente een bepaalde ontwikkeling wenst waarvoor beperkingen gelden zoals een maximum aantal meters of een maximum aantal functies. Op deze manier kan dan worden gemonitord in hoeverre ontwikkelingen zijn gerealiseerd (bijvoorbeeld wanneer het maximum is bereikt).
- In gevallen waarbij de gemeente het niet nodig vindt om aan de voorkant toezicht te houden maar waar toezicht tijdens de realisatie van de activiteit wel wenselijk is.
- In gevallen waarin de gemeente activiteiten wil toestaan waarvan het op voorhand lastig is om algemene regels te stellen, bijvoorbeeld omdat ze sterk locatie-specifiek zijn of wanneer de gewenste eisen niet eenduidig kunnen worden beschreven. Er kan dan per geval worden gekeken of er maatwerkvoorschriften nodig zijn. Een voorbeeld is wanneer het omgevingsplan het mogelijk maakt om een sportveld met een melding te realiseren. Gelet op de

⁸ 'Financiële effecten Invoeringswet', Sira Consulting, april 2017.

⁹ Scenario 1. Gemeenten hebben geen ruimte om situaties die naar het huidige recht vergunningsvrij zijn alsnog vergunningsplichtig te maken. Zij kunnen wel situaties aanwijzen die vergunningsvrij worden. Scenario 2. Gemeenten worden volledig vrijgehouden en kunnen volledig bepalen welke situaties vergunningen behoeven.

nabijheid van gevoelige functies kunnen dan maatwerkvoorschriften opgelegd worden ten aanzien van, bijvoorbeeld, de technische uitvoering en het gebruik van lichtmasten om lichthinder te beperken.

Er wordt door de respondenten niet verwacht dat het laten vervallen van de meldingsplicht voor activiteiten leidt tot extra toezicht op deze activiteiten door gemeenten. Situaties waarvan het belangrijk is om toezicht op te moeten houden, zullen vaak meldingsplichtig blijven.

Structurele uitvoeringslasten

De wijziging zorgt ervoor dat gemeenten ervoor kunnen kiezen om wel of geen melding in te stellen voor vervallen vergunningen. Voor iedere melding die vervalt betekent dit ten opzichte van de eerder berekende financiële effecten van de Invoeringswet een reductie van:

- Structurele uitvoeringslasten voor het verwerken van een melding.
- Structurele uitvoeringslasten voor het indienen van een melding (als initiatiefnemer).

De onderstaande tabel geeft de reductie van de structurele uitvoeringslasten van gemeenten weer ten opzichte van de eerder berekende financiële effecten van de Invoeringswet. De uitgangspunten voor de berekening zijn onder de tabel beschreven.

Tabel 1. Structurele UL-effecten voor gemeenten van de 'knip'

Situatie gemeenten	Structurele uitvoeringslasten	
	Minimaal	Maximaal
Alle vergunningen worden meldingen (Invoeringswet, scenario 1)	€ 3.762.720 ¹⁰	€ 7.525.350 ¹¹
75% wordt een melding	€ 2.822.040	€ 5.644.013
Reductie	€ 940.680	€ 1.881.338
50% wordt de melding	€ 1.881.360	€ 3.762.675
Reductie	€ 1.881.360	€ 3.762.675

Deze berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Op basis van de gegevens van de respondenten wordt aangenomen dat voor minimaal 50% en maximaal 75% van de gevallen, een meldingsplicht wordt ingevoerd voor de vervallen vergunningen.
- De aanname voor het aantal vervallen vergunningen is overgenomen uit de berekening van de financiële effecten van de Invoeringswet¹². Hierbij wordt ervan uitgegaan dat er in de minimale situatie 11.025 vergunningen vervallen en in de maximale situatie 22.050 vergunningen vervallen.

¹⁰ Toename meldingen: € 85/uur * 4 uur * 11.025 meldingen + €90 * 158 meldingen = € 3.762.720

¹¹ Toename meldingen: € 85/uur * 4 uur * 22.050 meldingen + € 90 * 315 meldingen = € 7.525.350

¹² Het aantal vergunningen is gebaseerd op het totale aantal aanvragen uit de nulmeting AL bedrijven uit 2007 (in opdracht van Ministerie van EZ, 2008). Het onderscheid tussen vergunningen is gebaseerd op de Bor/Mor regeldrukmeting (Sira Consulting, 2009).

- De melding bevat een beperkte inhoud waardoor de tijd voor de beoordeling en interne verwerking van de melding beperkt kan blijven tot vier uur. Dit is in lijn met de tijdsbesteding voor vergelijkbare meldingen.
- Het gemiddelde uurtarief van de betrokken medewerkers is schaal 11 met een intern uurtarief van € 85.
- Overheden krijgen ook te maken met meldingen wanneer zij zelf initiatiefnemer zijn. De kosten voor het doen van een melding worden geschat op € 90.

Effecten voor bedrijven en burgers

Initiatiefnemers hoeven als gevolg van het Invoeringsbesluit in minder gevallen een melding in te dienen ten opzichte van de situatie waarin bij de berekening van de effecten van de Invoeringswet rekening mee was gehouden. Tabel 2 geeft de reductie van de structurele administratieve lasten van burgers en bedrijven weer ten opzichte van de eerder berekende financiële effecten van de Invoeringswet.

Tabel 2. Structurele AL-effecten voor burgers van de 'knip'

Situatie burgers	Structurele administratieve lasten	
	Minimaal	Maximaal
Alle vergunningen worden meldingen (Invoeringswet, scenario 1)	€ 421.200 ¹³	€ 842.400 ¹⁴
75% wordt een melding	€ 315.900	€ 631.800
Reductie	€ 105.300	€ 210.600
50% wordt de melding	€ 210.600	€ 421.200
Reductie	€ 210.600	€ 421.200

Tabel 3. Structurele AL-effecten voor bedrijven van de 'knip'

Situatie bedrijven	Structurele administratieve lasten	
	Minimaal	Maximaal
Alle vergunningen worden meldingen (Invoeringswet, scenario 1)	€ 556.920 ¹⁵	€ 1.113.750 ¹⁶
75% wordt een melding	€ 417.690	€ 835.313
Reductie	€ 139.230	€ 278.438
50% wordt de melding	€ 278.460	€ 556.875
Reductie	€ 278.460	€ 556.875

¹³ Toename meldingen: 4.680 meldingen * € 90 = € 421.200

¹⁴ Toename meldingen: 9.360 meldingen * € 90 = € 842.400

¹⁵ Toename meldingen: 6.188 meldingen * € 90 = € 556.920

¹⁶ Toename meldingen: 12.375 meldingen * € 90 = € 1.113.750

Deze berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- De aanname voor het aantal vervallen vergunningen is overgenomen uit de berekening van de financiële effecten van de Invoeringswet. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat er in de minimale situatie 6.188 vergunningen voor bedrijven vervallen en 4.680 voor burgers en in de maximale situatie 12.375 vergunningen vervallen voor bedrijven en 9.360 voor burgers.
- Als gevolg van het Invoeringsbesluit wordt in minimaal 50% en maximaal 75% van de gevallen, een meldingsplicht in stand gehouden.
- De kosten voor het doen van een melding worden geschat op € 90. Ook hier is ervan uitgegaan dat bij de melding slechts beperkt inhoudelijke gegevens worden gevraagd. Hiermee wordt aangesloten bij de kosten voor vergelijkbare meldingen. Overheden krijgen ook te maken met meldingen wanneer zij zelf initiatiefnemer zijn. De kosten voor het doen van een melding worden geschat op € 90.

2. Uitbreiding van de lijst van bouwwerken die niet bouwtechnisch hoeven te worden getoetst

De bouwwerken die in de voorgenomen situatie zijn vrijgesteld van de toets aan de bouwtechnische voorschriften uit het Bouwbesluit 2012 (hierna: bouwtechnisch vergunningsvrij) zijn een:

- op de grond staand bijbehorend bouwwerk, mits niet hoger dan 5 meter;
- dakkapel;
- dakraam, daklicht, lichtstraat of soortgelijke daglichtvoorziening in een dak;
- collector voor warmteopwekking of een paneel voor elektriciteitsopwekking;
- kozijn, kozijninvulling of gevelpaneel;
- zonwering, rolhek, luik of rolluik aan of in een gebouw;
- tuinmeubilair;
- sport- of speeltoestel voor uitsluitend particulier gebruik;
- erf- of perceelafscheiding;
- vlaggenmast;
- gewoon onderhoud van een bouwwerk;
- verandering van een bouwwerk, mits geen verandering van de draagconstructie of van de brandcompartimentering of beschermde (sub)brandcompartimentering.

De lijst met eenvoudige bouwwerken is behalve de hierboven genoemde opsomming ook uitgebreid met bouwwerken bij waterschappen, namelijk stuwen, duikers en gemalen. Het is binnen dit onderzoek niet gelukt om de gunstige effecten van deze uitbreiding op de kosten van de vergunningverlening en -aanvraag te bepalen.

Deze aanpassing geeft voor een deel van de omgevingsvergunningen voor het bouwen een verlichting van de administratieve lasten voor initiatiefnemers omdat de bouwtechnische gegevens niet meer aangeleverd hoeven te worden. Daarnaast geeft dit ook een verlichting van de bestuurlijke lasten voor gemeenten omdat deze gegevens ook niet meer beoordeeld hoeven te worden. Omdat dit de meest eenvoudige bouwwerken betreft is de tijdswinst voor bedrijven, burgers en gemeenten relatief beperkt.

Op basis van gegevens van het Olo¹⁷ is bepaald dat 60% van alle vergunningaanvragen voor bouwactiviteiten in deze categorie vallen. Dit zijn 29.000 van 48.300 vergunningaanvragen. Dit zijn in de meeste gevallen eenvoudige bouwactiviteiten aan woningen waarbij een burger initiatiefnemer is.

De kosten die een initiatiefnemer bespaart door deze aanpassing zijn sterk afhankelijk van de complexiteit van het bouwwerk. Op basis van de gegevens uit eerdere regeldrukonderzoeken, een impactanalyse van VBWTN¹⁸ en de uitgevoerde interviews wordt de gemiddelde reductie per vergunningaanvraag geschat op:

- € 500 tot € 700 voor initiatiefnemers.
- Tussen de 4 en 7 uur voor het bevoegd gezag tegen een gemiddeld uurtarief van € 85/uur¹⁹.

In totaal betreft het 30.500 aanvragen²⁰ die als volgt zijn verdeeld:

- Bij circa 20.000 vergunningaanvragen is een burger de initiatiefnemer.
- Bij circa 9.000 vergunningaanvragen is een bedrijf initiatiefnemer.
- Bij circa 1.500 vergunningaanvragen is de overheid initiatiefnemer.

Op basis van deze gegevens wordt hiervoor een jaarlijkse reductie verwacht van:

- € 10,0 miljoen tot € 14,0 miljoen op de administratieve lasten voor burgers (€ 500 tot € 700 x 20.000).
- € 4,5 miljoen tot € 6,3 miljoen op de administratieve lasten voor bedrijven (€ 500 tot € 700 x 9.000).
- € 750.000 tot € 1.050.000 op de bestuurlijke lasten voor overheden wanneer zij initiatiefnemer zijn (€ 500 tot € 700 x 1.500).
- Tussen de € 10,37 miljoen en € 18,15 miljoen op de bestuurlijke lasten voor gemeenten (4 - 7 uur x € 85/uur x 30.500 vergunningaanvragen).

Leges

Door het vervallen van de bouwtechnische delen van de vergunningen, vervallen ook de leges die hiervoor moeten worden betaald. Voor burgers en bedrijven vervallen hiermee deze kosten, voor gemeenten vervallen hiermee de inkomsten. In de onderstaande tabel zijn deze effecten weergegeven.

Tabel 4. Legeseffecten voor burgers en bedrijven door de uitbreiding lijst bouwwerken die geen bouwtechnische toets behoeven

Kostenreductie	Minimaal	Maximaal
Burgers	€ 6.800.000 ²¹	€ 11.900.000 ²²
Bedrijven	€ 3.060.000 ²³	€ 5.355.000 ²⁴

¹⁷ Dit betreft alle vergunningaanvragen voor bouwactiviteiten verdeeld naar het type bouwactiviteit.

¹⁸ De Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland (VBWTN) heeft in 2015 voor het Wetsvoorstel Kwaliteitsborging voor het bouwen een impactanalyse uitgevoerd naar de mogelijke effecten van het wetsvoorstel.

¹⁹ Dit tarief is bepaald aan de hand van de uitgangspunten zoals beschreven in paragraaf 2.3 uitgaande van 50% extern, 25% vergunningverlening en 25% toezicht.

²⁰ Het aantal vergunningen voor burgers en bedrijven is gebaseerd op het totale aantal aanvragen uit de nulmeting AL bedrijven uit 2007. Het onderscheid tussen vergunningen is gebaseerd op basis van het OLO (2010-2013). De aantallen voor de overheid als initiatiefnemer is een schatting op basis van recente gegevens van OLO.

²¹ 20.000 vergunningaanvragen * 4 uur* € 85 = € 6.800.000

²² 20.000 vergunningaanvragen * 7 uur* € 85 = € 11.900.000

²³ 9.000 vergunningaanvragen * 4 uur* € 85 = € 3.060.000

²⁴ 9.000 vergunningaanvragen * 7 uur* € 85 = € 5.35.000

Tabel 5. Legeseffecten voor gemeenten door de uitbreiding lijst bouwwerken die geen bouwtechnische toets behoeven²⁵

Inkomstenreductie	Minimaal	Maximaal
Gemeenten	- € 9.860.000	- € 17.255.000

Deze berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- De aantallen aanvragen zijn als volgt verdeeld: Bij ongeveer 20.000 vergunningaanvragen is een burger de initiatiefnemer en bij ongeveer 9.000 vergunningaanvragen is een bedrijf initiatiefnemer.
- De leges voor een bouwtechnische toets voor de aanvragen zijn gelijk aan de bestuurlijk lasten die gemeenten hebben voor het beoordelen van de bouwtechnische onderdelen van de vergunningaanvragen zoals hierboven reeds beschreven. Voor dit onderdeel zijn dan ook geen effecten berekend voor de overheid omdat de besparing van de leges voor de overheid als initiatiefnemer wegvallen tegen de lagere inkomsten voor de overheid door het wegvallen van de legesinkomsten.

In de praktijk maken gemeenten gebruik van kruissubsidiering. Dit betekent dat zij hogere leges vragen voor de grote bouwaanvragen en minder voor de kleine aanvragen. Hiermee blijven de legeskosten voor de aanvragers van de kleine aanvragen, meestal burgers, betaalbaar. Omdat deze wijziging met name de kleine aanvragen beïnvloed en gemeenten gemiddeld kostendekkende leges mogen vragen, zouden de leges voor de grotere bouwaanvragen moeten worden verlaagd.

3.3 Nadeelcompensatie

De Invoeringswet voert diverse veranderingen door op het gebied van nadeelcompensatie, in de huidige situatie onder de Wro aangeduid als planschade. In de huidige situatie is het mogelijk om een planschadeverzoek bij het bevoegd gezag van een planologische verandering in te dienen. Dit verzoek kan worden ingediend nadat het bestemmingplan waarop de schade betrekking heeft onherroepelijk is. De aangewezen bevoegdheden voor nadeelcompensatie in de huidige regelgeving worden gebundeld. Wel wordt het aangrijpingspunt²⁶ voor een verzoek om vergoeding zo dicht mogelijk bij concrete schadeveroorzakende activiteiten gelegd. Ook wordt het forfait voor het uitkeren van planschade voor indirecte schade in de vorm van waardevermindering van een onroerende zaak verhoogd van een flexibel minimumforfait van 2% naar een vast forfait van 5%. In de praktijk wordt hiervoor nu al vaak een hoger forfait vastgesteld dan het minimum van 2%. Het nieuwe forfait geldt niet voor directe schade en andere indirecte schadegevallen, zoals inkomensschade. De effecten van de bovenstaande veranderingen zijn al onderzocht in het onderzoek naar de financiële effecten van de Invoeringswet.

Voorgenomen veranderingen Invoeringsbesluit

Nadeelcompensatie is niet aan de orde als het nadeel valt onder 'normaal maatschappelijk risico'. In dat kader is een forfait ingevoerd van 2% van de waarde van het bouwwerk.

²⁵ Berekening: legeseffecten bedrijven + burgers. Overheid als initiatiefnemer is hierin niet meegenomen omdat het wegvallen van leges hier voor een even groot bedrag bijkomt als afgaat.

²⁶ Het moment waarop een aanvraag kan worden gedaan.

Dit geeft duidelijkheid, maar kan niettemin nog steeds tot discussie leiden over de vraag of de schade nu net wel of net niet onder of boven die 2% ligt. In de Invoeringswet is opgenomen dat het forfait wordt verhoogd naar 5%.

Het Invoeringsbesluit bevat in de voorgenomen situatie een bepaling waarin gesteld wordt dat nadeel die ontstaat door de bouw van ruimtelijk vergunningsvrije bouwwerken (art. 2.15f BBI) altijd binnen normaal maatschappelijk risico valt.

Verder wordt overwogen om het bevoegd gezag de mogelijkheid te geven om een informatieplicht in te stellen bij situaties waarbij in de toekomst geen melding of vergunning nodig is.

Financiële effecten

1. Nadeel die ontstaat door de bouw van ruimtelijk vergunningsvrije bouwwerken valt altijd binnen normaal maatschappelijk risico

Wijziging

Het Invoeringsbesluit bevat in de voorgenomen situatie een bepaling waarin gesteld wordt dat nadeel dat ontstaat door de bouw van ruimtelijk vergunningsvrije bouwwerken altijd binnen normaal maatschappelijk risico valt.

Effect overheden

In de vorige onderzoeken werd ervan uitgegaan dat vergunningsvrije bouwwerken altijd binnen het normaal maatschappelijk risico vallen. In dit onderzoek is getoetst of de expliciete bepaling verschil maakt in de motivering van het bevoegd gezag om dergelijke aanvragen te kunnen afwijzen.

Uit het onderzoek blijkt dat deskundigen verwachten dat deze explicitering geen effect heeft op de uitvoeringslasten voor het motiveren van de afwijzing van dergelijke aanvragen. Vanwege de geringe impact van vergunningsvrije bouwwerken op de omgeving en de hoogte van het forfait worden er weinig aanvragen voor nadeelcompensatie verwacht voor vergunningsvrije bouwwerken. Verder geven deskundigen aan dat aanvragen voor vergunningsvrije bouwwerken in de huidige praktijk ook op voorhand afgewezen kunnen worden omdat vergunningsvrije bouwwerken geen grondslag zijn voor een tegemoetkoming. De respondenten verwachten daarom dat de motivering wel anders wordt maar niet eenvoudiger ten opzichte van de huidige situatie.

Effect voor burgers en bedrijven

Er worden geen financiële effecten verwacht voor burgers en bedrijven

2. Mogelijkheid om een informatieplicht in te stellen

Wijziging

Op basis van het Invoeringsbesluit krijgen gemeenten en waterschappen de mogelijkheid om een informatieplicht in te stellen.

Effect overheden

De betrokken respondenten geven verschillende situaties aan waarin een meldingsvrije of vergunningsvrije activiteit kan leiden tot nadeelcompensatie. Zij geven aan dat het daarom belangrijk is dat er een signaal wordt afgegeven dat er iets gaat gebeuren, aangezien nadeelcompensatie pas kan worden geclaimd wanneer er iets gebeurt. Ook kan hiermee de discussie worden voorkomen over wanneer precies met de activiteit is gestart. Bij het aanvragen van nadeelcompensatie

is de schadepeildatum van grote betekenis, ook is dit gegeven belangrijk omdat bepaald moet worden of de aanvrager op dat moment wel eigenaar was.

Voorbeelden van activiteiten die zonder vergunning of melding kunnen worden gestart zijn het kappen van bomen, het organiseren van evenementen en het wijzigen van een functie van een bestemming binnen de mogelijkheden in een omgevingsplan. Vooral van deze laatste activiteit wordt verwacht dat deze tot nadeelcompensatie zou kunnen leiden. Als bijvoorbeeld een bestemming met de functie kantoor opeens wijzigt naar een kantoor met baliefunctie, dan zou dit extra aanloop kunnen veroorzaken waar burens last van kunnen krijgen.

Effect waterschappen

Ook waterschappen krijgen de mogelijkheid om een meldingsplicht in te stellen voor activiteiten die zonder melding of vergunning gestart zouden kunnen worden. In overleg met de betrokken respondenten zijn geen concrete activiteiten in het waterdomein gevonden die zonder melding of vergunning kunnen worden gestart en daardoor kunnen leiden tot nadeelcompensatie. Het effect van deze wijzigingen voor waterschappen wordt daarom verwaarloosbaar geacht.

Eenmalige lasten

Indien gemeenten gebruik willen maken van de informatieplicht, zullen zij dit in het Omgevingsplan moeten opnemen met de daarbij behorende kaders. Dit vergt afstemming binnen de gemeenten. Dit geeft eenmalige lasten voor de gemeenten. De specifieke kosten hiervan zijn op dit moment nog niet bekend.

Structurele uitvoeringslasten

Het instellen van een informatieplicht voor activiteiten waarvoor nu geen melding of vergunning nodig is, betekent een toename aan informatie die de gemeenten moeten verwerken. De onderstaande tabel vat de structurele uitvoeringslasten van gemeenten samen.

Tabel 6. Structurele UL-effecten voor gemeenten van nadeelcompensatie

Gemeenten	Structurele uitvoeringslasten (€)	
	Minimaal	Maximaal
Toename uitvoeringslasten		
Structurele uitvoeringslasten	- € 340.000 ²⁷	- € 1.700.000 ²⁸

Bij deze berekening zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Gemeenten die een informatieplicht instellen, doen dit voor alle activiteiten die gestart mogen worden zonder melding of vergunning. Activiteiten die een gering effect hebben op de omgeving kunnen op voorhand worden uitgesloten voor nadeelcompensatie en kunnen buiten de informatieplicht blijven.
- Omdat het situaties betreft die niet worden geregistreerd, is het aantal keer dat de gemeente informatie binnenkrijgt als gevolg van deze verplichting moeilijk in te schatten. Wel is duidelijk dat het aantal situaties, waarbij nadeelcompensatie daadwerkelijk een rol speelt, beperkt zal zijn. Het is dan ook van belang om te voorkomen dat er onnodig vaak informatie moet worden ingediend. Daarnaast maakt het uit hoeveel gemeenten ook daadwerkelijk de informatieplicht gaan invoeren. Omdat de informatieplicht nuttige informatie voor de gemeente en belanghebbenden geeft, is wel de verwachting dat minimaal 50% tot maximaal 100% van de gemeenten hiertoe zullen overgaan.

²⁷ 4 uur* €85*1.000 = € 340.000

²⁸ 4 uur* €85*5.000 = € 1.700.000

- Op basis van deze overwegingen en de voor dit onderzoek uitgevoerde interviews wordt ingeschat dat er jaarlijks minimaal 1.000 tot maximaal 5.000 keer informatie bij de gemeente wordt ingediend als gevolg van de informatieplicht. Bij de inschatting van het aantal keer dat informatie bij de gemeente wordt ingediend is ervan uitgegaan dat het voornamelijk gaat om het melden van functiewijzigingen binnen omgevingsplannen. Er wordt ervan uitgegaan dat nadeelcompensatie wordt uitgesloten voor de eenvoudige bouwwerken waarvoor de bouwtechnische toets vervalt (zie wijziging 1).
- De informatieplicht vereist een beperkte inhoud waardoor de tijd voor de beoordeling en interne verwerking van de informatie beperkt kan blijven tot vier uur. Dit is in lijn met de tijdsbesteding voor meldingen die vergelijkbaar zijn.
- Het gemiddelde uurtarief van de betrokken medewerkers is schaal 11 met een bijbehorend intern uurtarief van € 85 per uur.

Effecten voor bedrijven en burgers

De gevolgen van de informatieplicht voor initiatiefnemers hangen af van de manier waarop dit is ingestoken. Initiatiefnemers zijn meer tijd kwijt als zij zelf een afweging moeten maken of een activiteit een serieus effect op de omgeving heeft en om vervolgens informatie in te dienen.

De onderstaande tabel geeft de administratieve lasten van initiatiefnemers weer.

Tabel 7. Structurele AL-effecten voor initiatiefnemers van nadeelcompensatie

Scenario 1	Structurele Administratieve Lasten (€)	
	Minimaal	Maximaal
Toename administratieve lasten		
Bedrijven	- € 72.000 ²⁹	- € 360.000 ³⁰
Burgers	- € 9.000 ³¹	- € 45.000 ³²
Overheid	- € 9.000 ³³	- € 45.000 ³⁴

Dit is bepaald aan de hand van de bovenstaande en volgende uitgangspunten:

- De meeste ingediende informatie zal naar verwachting het gevolg zijn van functiewijzigingen van gebouwen. Dit betekent dat dit over het algemeen bedrijven zijn die verplicht worden om deze informatie in te dienen. Aangenomen wordt dat voor de activiteiten waarvoor een informatieplicht wordt ingesteld 10% een burger kent als initiatiefnemer, 80% een bedrijf als initiatiefnemer en 10% de overheid. Dit geeft de volgende aantallen meldingen:
 - Bedrijven: minimaal 800 tot maximaal 4.000;
 - Burgers en overheden: elk minimaal 100 tot maximaal 500.
- De kosten voor het informeren van de gemeente worden geschat op € 90. Ook hier is ervan uitgegaan dat de informatie die moet worden ingediend vergelijkbaar is met een melding waarbij slechts beperkt inhoudelijke gegevens worden

²⁹ 800*€ 90 = €72.000

³⁰ 4.000*€ 90 = €360.000

³¹ 100* € 90 = € 9.000

³² 500*€ 90 = € 45.000

³³ 100* € 90 = € 9.000

³⁴ 500*€ 90 = € 45.000

gevraagd. Hiermee wordt aangesloten bij de kosten voor vergelijkbare meldingen. De voornaamste aanname hierbij is dat bij het informeren van de gemeente, geen inschatting nodig is van de daadwerkelijk potentiële schade. Dit is onderdeel van de procedures die moeten worden gevolgd bij het claimen van nadeelcompensatie.

Maatschappelijke effecten

Duidelijkheid bij bepalen nadeelcompensatie

Bij het aanvragen van nadeelcompensatie is de schadepeildatum van grote betekenis. Ook is dit gegeven belangrijk omdat bepaald moet worden of de aanvrager op dat moment wel belanghebbende was. De informatieplicht kan de discussie voorkomen over wanneer er precies met de activiteit is gestart.

Uit eigen initiatief rekening houden met omgeving

Een informatieplicht in de situatie zonder vergunnings- of meldingsplicht kan bijdragen aan het voorkomen van nadeelcompensatie. De informatieplicht kan initiatiefnemers motiveren om eerst zelf na te gaan bij betrokkenen of zij last ondervinden van deze plannen en om vervolgens, zo nodig, afspraken te maken.

3.4 Bruidsschat

Voorgenomen veranderingen Invoeringsbesluit

Met de Omgevingswet wordt de verantwoordelijkheid voor het stellen van een aantal regels decentraal belegd³⁵. De AMvB's verschuiven de regelgevende bevoegdheid voor deze set regels van het Rijk naar gemeenten. Om een rechtsvacuüm te voorkomen en om te voorkomen dat gemeenten en waterschappen bij de invoeringsdatum van de Omgevingswet ineens een grote hoeveelheid nieuwe regels moeten stellen, regelt het Invoeringsbesluit dat de huidige regels die rechtstreekse werking hebben, worden gecontinueerd via de omgevingsplannen en de waterschapsverordeningen. Hierbij wordt gekozen voor gelijkwaardige regels, die aansluiten op de nieuwe systematiek van de Omgevingswet. Deze set regels is de zogenoemde 'bruidsschat'. Lokale overheden kunnen de regels van de bruidsschat op het moment dat de stelselherziening intreedt, aanpassen of laten vervallen indien zij dat willen en als instructieregels dit niet in de weg staan.

Financiële effecten

Het is nog te vroeg voor gemeenten en waterschappen om de consequenties van de bruidsschat goed in te kunnen schatten. De financiële effecten hangen ook in belangrijke mate samen met de keuzes die gemeenten en waterschappen zelf zullen gaan maken. Besloten is daarom om het effect van de bruidsschat later te onderzoeken bij het onderzoek naar de financiële effecten van de toegenomen decentrale beleidsruimte.

³⁵ Het betreft regels voor milieubelastende activiteiten die het Rijk niet meer regelt, de gevolgen van emissies van geluid, geur en trillingen door bedrijfsmatige milieubelastende activiteiten, lozingsactiviteiten in de regionale wateren en regels over bouwen en gebruik van bouwwerken en terreinen.

3.5 Plaatselijke verordeningen

Het Invoeringsbesluit verduidelijkt welke regels uit plaatselijke verordeningen in ieder geval wel of geen onderdeel kunnen worden van het Omgevingsplan. Daarnaast hebben andere bepalingen in het stelsel van de Omgevingswet effect op de reikwijdte van omgevingsplannen, waterschapsverordeningen en omgevingsverordeningen.

Financiële effecten

Het is nog te vroeg voor het lokaal bevoegd gezag om de consequenties van de inbouw van plaatselijke verordeningen goed in te kunnen schatten. De financiële effecten hangen ook samen met de wijze waarop het lokaal bevoegd gezag de inbouw vormgeeft. Besloten is daarom om het effect later te onderzoeken bij het onderzoek naar de financiële effecten van de toegenomen decentrale beleidsruimte.

3.6 Schrappen vergunningsplichten milieubelastende activiteit

Voorgenomen veranderingen Invoeringsbesluit

Met het Invoeringsbesluit wordt geregeld dat voor een aantal nu vergunningplichtige activiteiten op decentraal niveau kan worden bepaald of een vergunningplicht noodzakelijk is. Het betreft de volgende activiteiten:

- Monomestvergisting;
- Het opslaan van goederen en onderhouden van voertuigen voor vervoer, voor zover het gaat om:
 - tanken van voertuigen met LPG;
 - tanken LPG bij tankstations.
- Het aanleggen en gebruiken van een gesloten bodemenergiesysteem met een bodemzijdig vermogen van 70 kW of meer;
- Opslaan propaan of propeen in meer dan twee tanks;
- Opslaan eigen afvalstoffen op een andere locatie dan de locatie van productie;
- Laboratoria die werken met biologische agentia (ziekteverwekkers) en gericht werken met genetisch gemodificeerde organismen.

Op basis van het Invoeringsbesluit wordt de vergunningplicht voor deze activiteiten opgenomen in de bruidsschat. Hiermee blijft de vergunningplicht in eerste instantie bestaan. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om in het Omgevingsplan op te nemen dat deze vergunningplicht (niet overal) nodig is. Op basis van het Bal geldt dan nog wel een meldingsplicht.

Financiële effecten

Wijziging

De wijziging heeft gevolgen voor:

- Tankstations die lpg aanbieden. Circa 2.000 locaties.
- Veehouders die gebruik maken van monomestvergisting. Dit zijn naar schatting enkele tientallen aanvragen per jaar.

- Chemische industrie. Aangenomen wordt dat dit slechts incidenteel zal voorkomen.
- Inrichtingen waar met GGO's gewerkt wordt, GGO's blijven vergunningplichtig op basis van de Wm. Dit zijn maximaal 750 inrichtingen.
- Huishoudens die zelf propaan en propeen opslaan. Het is niet bekend hoeveel huishoudens dit zijn en in hoeverre zij daar nu al een vergunning voor hebben.
- Partijen die het initiatief nemen tot het installeren van een gesloten bodemenergiesysteem. In 2015 zijn er 812 geregistreerde gesloten systemen. Dit is een kleiner aantal dan het werkelijke aantal.

Structurele uitvoeringslasten

De wijziging zorgt ervoor dat er voor minder activiteiten een vergunning nodig kan zijn waardoor de tijdsbesteding daalt omdat de aanvragen niet meer beoordeeld hoeven te worden. Dit veroorzaakt een daling van de uitvoeringslasten. Wanneer gemeenten kiezen voor een meldingssysteem in plaats van een vergunning stijgen de kosten voor gemeenten. Voor meldingen kunnen geen leges worden ontvangen maar er zijn wel kosten verbonden aan de verwerking hiervan. Voor vergunningen voor milieubelastende activiteiten worden op dit moment ook geen leges in rekening gebracht.

De onderstaande tabel geeft de reductie van de structurele uitvoeringslasten van gemeenten weer. Dit is het netto-effect van het vervallen van de uitvoeringslasten en de toename door de meldingen. De mogelijke reductie is voornamelijk afhankelijk van de mate waarin gemeenten ervoor kiezen om geen vergunningplicht meer op te leggen. In de onderstaande tabel is daarom de minimale variant vermeld wanneer geen enkele gemeente de vergunningplicht laat vallen en de maximale variant wanneer alle gemeenten dat doen. Er is gekozen voor deze maximale bandbreedte omdat op basis van de huidige gegevens niet duidelijk is welk deel van de gemeenten de vergunningplicht wel of niet zal schrappen. In het onderzoek naar de decentrale ruimte kan hier een nadere invulling aan worden gegeven. De overige uitgangspunten voor de berekening zijn beschreven onder de tabel.

Tabel 8. Structurele UL-effecten voor gemeenten van geschrapte vergunningsplichten

Reductie uitvoeringslasten	Minimale structu- rele UL	Maximale structu- rele UL
Gemeenten	€ 0	€ 301.290 ³⁶

Deze berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Ervan uitgaande dat deze 3.632 inrichtingen eens in de tien jaar³⁷ een aanvraag doen voor een nieuwe of gewijzigde vergunning geeft dit jaarlijks ongeveer 363 aanvragen.
- Het beoordelen van een vergunning kost een gemeente gemiddeld € 1.170³⁸.

³⁶ $(1.170 - 4 * € 85) * 363 = € 301.290$

³⁷ Dit is in lijn met de uitgangspunten met de eerdere regeldrukberendingen.

³⁸ Dit bedrag is bepaald aan de hand van eerdere onderzoeken waarin de kosten van de vergunningprocedures voor bedrijven en bevoegd gezag zijn bepaald. Deze onderzoeken zijn onder andere opgenomen in het onderzoek 'Administratieve en Bestuurlijke lasten van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht', Sira Consulting, 2007.

- De melding bevat een beperkte inhoud waardoor de tijd voor de beoordeling en interne verwerking van de melding beperkt kan blijven tot vier uur. Dit is in lijn met de tijdsbesteding voor vergelijkbare meldingen.
- Het gemiddelde uurtarief van de betrokken medewerkers is schaal 11 met een intern uurtarief van € 85 per uur.

Gevolgen voor initiatiefnemers

Voor burgers en bedrijven betekent dit ook een reductie. Zij besparen tijd en kosten die samenhangen met het indienen van de aanvraag. De omvang van deze reductie is echter sterk afhankelijk van de eisen die gemeenten stellen in het omgevingsplan. De reductie van de structurele jaarlijkse administratieve lasten wordt geschat op de bedragen zoals opgenomen in de onderstaande tabellen.

Tabel 9. Structureel AL-effect burgers / bedrijven: schrappen van vergunningsplichten

Reductie administratieve lasten	Minimale structurele AL	Maximale structurele AL
Burgers en bedrijven	€ 0	€ 1.316.900 ³⁹

Dit is bepaald aan de hand van de bovenstaande en volgende uitgangspunten:

- Minimale variant betreft de situatie dat alle gemeenten ervoor kiezen om de vergunningplicht niet te schrappen. In de maximale variant schrappen alle gemeenten de vergunningplicht wel.
- Het betreft jaarlijks 363 vergunningen.
- De kosten voor het aanvragen van een vergunning worden ingeschat op € 3.718 voor de betrokken burgers en bedrijven.
- De kosten voor het doen van een melding worden geschat op € 90. Ook hier is ervan uitgegaan dat bij de melding slechts beperkt inhoudelijke gegevens worden gevraagd. Hiermee wordt aangesloten bij de kosten voor vergelijkbare meldingen.

Leges

Voor milieuvergunningen brengt de gemeente in de huidige situatie geen leges in rekening. Ten opzichte van de huidige situatie levert dit voor bedrijven en burgers dus geen reductie op. Voor gemeenten geldt dat het vervallen van deze vergunningen leidt tot een reductie van de uitvoeringslasten.

Maatschappelijke effecten

Verkorten van de doorlooptijd

Voor bedrijven en burgers geldt naast de financiële voordelen een potentiële winst in de doorlooptijd. Een melding dient wel vier weken voor de start te worden ingediend, maar deze periode is korter dan de tijd die het kost om de vergunning te verkrijgen. Daarna kan ook meteen worden gestart met de werkzaamheden, zonder het risico dat er bezwaar wordt aangetekend.

³⁹ 363*(€ 3.718 - € 90) = € 1.316.900

3.7 Toedeling verantwoordelijkheden vergunningvoorschriften over vergunninghouders

In de huidige situatie is de vergunninghouder of zijn de vergunninghouders primair verantwoordelijke voor de naleving van de voorschriften en is er in een vergunning niet vastgelegd wie waarvoor verantwoordelijk is indien er meerdere vergunninghouders zijn. Wel kunnen er in de huidige situatie voor het onderdeel milieu in een omgevingsvergunning details worden opgenomen over wie aanspreekbaar is voor bepaalde delen van een inrichting.

Voorgenomen verandering

In de voorgenomen situatie worden de mogelijkheden verbeterd om verantwoordelijkheden binnen één vergunning, te verdelen over meerdere vergunninghouders. De grondslag van deze wijziging zit in de Invoeringswet en niet in het Invoeringsbesluit. In het Invoeringsbesluit is expliciet opgenomen dat deze mogelijkheid niet wordt uitgesloten voor Seveso-bedrijven.

Financiële effecten

Structurele uitvoeringslasten

De wijziging heeft tot gevolg dat gemeenten provincies of omgevingsdiensten, op verzoek van initiatiefnemers, vergunningen moeten opstellen waarin de verantwoordelijkheid voor de naleving van de voorschriften vooraf is toegedeeld. Dit heeft consequenties voor de tijdbesteding. Het bevoegd gezag hoeft geen medewerking te verlenen aan het verzoek, in dat geval wordt de vergunning geweigerd. Bevoegde gezagen kunnen in de toekomstige situatie echter leges vragen voor extra tijd die zij besteden. Het is niet bekend of overheden daadwerkelijk hiervoor (extra) leges gaan heven. In dit onderzoek wordt ervan uitgegaan dat de extra kosten voor het splitsen van vergunningen gecompenseerd worden door leges. Hierdoor heeft de wijziging netto geen effect op de structurele uitvoeringslasten voor gemeenten. Wanneer meer zicht is op de invulling van de decentrale ruimte, kan deze aanname worden getoetst. Vanuit het bevoegd gezag is aangegeven dat toedeling vooraf veel verduidelijking kan geven over wie er moet worden aangesproken bij de handhaving. Dit geeft een besparing van de kosten wanneer toezichthouders een verantwoordelijke willen aanspreken op mogelijk gebreken. Omdat het aantal situaties waarschijnlijk beperkt is, zal de totale kostenbesparing ook beperkt zijn.

Initiatiefnemers

De mogelijkheid om verantwoordelijkheden van verschillende bedrijven binnen één vergunning nader te expliciteren kan een reductie van lasten voor initiatiefnemers opleveren. Wel hebben zij te maken met extra kosten voor de vergunning indien het bevoegd gezag extra leges gaat heffen om deze opties verder uit te werken in de vergunning. In de huidige situatie komt het voor dat bedrijven de rechtsonzekerheid verzekeren die ontstaat wanneer er binnen één vergunning meerdere bedrijven verantwoordelijkheden hebben en er onduidelijkheid is over de aansprakelijkheid daarvan. Het is met name belangrijk dat de strafrechtelijke aansprakelijkheid nu kan worden verdeeld omdat dit in de huidige situatie niet contractueel kan worden afgedekt. Ook willen bedrijven voorkomen dat ze worden aangesproken op de naleving van voorschriften waar primair een andere vergunninghouder voor aan de lat staat. Deze situatie doet zich bijvoorbeeld voor bij RIE-installaties. Wanneer een RIE-installatie uit twee bedrijven bestaat dan moeten de activiteiten van deze bedrijven worden aangevraagd in één vergunning. Voor deze situaties biedt de voorgenomen regelgeving uitkomst om duidelijkheid te scheppen

waarbij het gaat om de fabrieksgebonden voorschriften van de vergunning. De vergunning heeft namelijk ook een aantal meer generieke voorschriften waarbij het logisch is dat op die aspecten wordt samengewerkt.

Wanneer de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de fabrieksgebonden voorschriften expliciet in de vergunning worden opgenomen, kunnen bedrijven tijd en kosten besparen doordat zij dit niet meer administratief op een andere manier hoeven te regelen. In de huidige situatie zijn er in deze gevallen contractueel afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden. Structureel wordt door bedrijven bijvoorbeeld tijd besteed aan overleg en afstemming over de aansprakelijkheidsverdeling. Daarnaast kost het aanvragen en wijzigen van vergunningen nu meer tijd omdat dit afgestemd dient te worden met verschillende bedrijven. Vervolgens dient ook de naleving van de vergunning afgestemd te worden. Wanneer de aansprakelijkheid in de vergunning kan worden geregeld vervalt de tijdbesteding voor de bovenstaande aspecten.

In de onderstaande tabellen zijn de ingeschatte effecten op de administratieve lasten en de ingeschatte economische effecten opgenomen.

Tabel 10. Structurele AL-effecten voor bedrijven door de mogelijkheid om verantwoordelijkheden in vergunningen te expliciteren

Reductie administratieve lasten	Effect op de administratieve lasten	
	Minimaal	Maximaal
Complexe bedrijven	€ 923.400 ⁴⁰	€ 3.078.000 ⁴¹

Tabel 11. Structurele economische effecten voor bedrijven door de mogelijkheid om verantwoordelijkheden in vergunningen te expliciteren

Reductie economische kosten	Economisch effect	
	Minimaal	Maximaal
Complexe bedrijven	€ 2.154.600 ⁴²	€ 7.182.000 ⁴³

Deze berekeningen zijn gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Op basis van de interviews wordt ingeschat dat bedrijven minimaal 100 uur en maximaal 200 uur per jaar kunnen besparen wanneer verantwoordelijkheden in de vergunning kunnen worden geëxpliciteerd. Hiervan heeft circa 30% betrekking op vergunningaanvragen⁴⁴ en het toezicht hierop. Dit betreft het effect op de administratieve lasten. De overige 70% bestaat uit afstemming en overleg dat plaatsvindt tussen bedrijven over verantwoordelijkheden en naleving. Dit is een economisch effect.

⁴⁰ 100 uur * € 54 * 1.900 bedrijven *30% *30% = € 923.400

⁴¹ 200 uur * € 54 * 1.900 bedrijven *50% * 30% = € 3.078.000

⁴² 100 uur * € 54 * 1.900 bedrijven *30% *70% = € 2.154.600

⁴³ 200 uur * € 54 * 1.900 bedrijven *50% *70% = € 7.182.000

⁴⁴ Zowel nieuwe aanvragen als aanvragen voor wijzigingen.

- Het is niet bekend in hoeveel situaties bedrijven te maken hebben met vergunningen waarin meerdere bedrijven verantwoordelijk zijn voor delen van de activiteiten. Er zijn 400 Seveso en 1.500 overige complexe vergunningplichtige bedrijven⁴⁵. Naar verwachting zullen met name deze bedrijven te maken hebben met deze situatie. Ingeschat wordt dat er bij minimaal 30% en maximaal 50% van deze bedrijven activiteiten door verschillende bedrijven worden uitgevoerd onder één vergunning.
- Het gemiddelde uurtarief van een hoogopgeleide medewerker met een intern uurtarief van € 54 per uur.

Daarnaast kan de voorgenomen regelgeving ook zorgen voor meer duidelijkheid vooraf indien meerdere vergunninghouders om redenen van kostenbesparing één vergunning willen aanvragen voor hun gezamenlijke activiteiten. Bijvoorbeeld wanneer verschillende initiatiefnemers één omgevingsvergunning aanvragen voor 20 identieke uitbouwen in een straat. Dit kan nu ook al wel, maar mogelijk weerhoudt het gebrek aan duidelijkheid over de afbakening van de verantwoordelijkheid initiatiefnemers er nu van om ook daadwerkelijk een gezamenlijke aanvraag te doen. In de voorgenomen situatie zou in het voorbeeld in plaats van 20 losse aanvragen, één gezamenlijke aanvraag worden gedaan. Dit zou een besparing op het procedurele deel van de kosten kunnen geven⁴⁶. De omvang van deze besparing is op dit moment niet vast te stellen omdat:

- het niet bekend is in hoeveel situaties dit per jaar zou kunnen voorkomen;
- de kosten per situatie sterk kunnen verschillen.

Maatschappelijke effecten

De wijziging veroorzaakt een belangrijke winst door de helderheid die het geeft over de verdeling van verantwoordelijkheden tussen bedrijven.

3.8 Kosten-batenanalyse energie-efficiëntie stookinstallaties

Voor nieuwe of ingrijpend te renoveren industriële installaties met een totaal thermisch inputvermogen van meer dan 20 MW en bij een nieuw of ingrijpend te renoveren stadsverwarmings- of koelingsnetwerk geldt de verplichting om een kosten-batenanalyse uit te voeren van de geplande situatie in vergelijking met HR-WKK en de aansluiting op een warmte of koudenet (artikel 14 EED). Deze verplichting is geïmplementeerd in de Tijdelijke Regeling EED⁴⁷.

In de Tijdelijke Regeling wordt de mogelijkheid geboden om een voorlopige analyse uit te voeren om te voorkomen dat uitgebreide kosten-batenanalyses worden gedaan voor situaties waarvan duidelijk is dat dit geen nut heeft. Dit is een vrijwillig instrument. Als uit de voorlopige analyse blijkt dat een KBA vermoedelijk een negatief resultaat laat zien, dan hoeft de volledige KBA niet te worden uitgevoerd. Het bevoegd gezag beoordeelt of de volledige KBA niet hoeft te worden uitgevoerd.

⁴⁵ 'Tijdschrift voor Omgevingsrecht' nr. 6, artikel Besluit activiteiten leefomgeving, december 2016.

⁴⁶ We gaan ervan uit dat de initiatiefnemers al wel samenwerken om de inhoudelijke eisen voor de aanvragen te organiseren.

⁴⁷ Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie

Voorgenomen verandering Invoeringsbesluit

In het Invoeringsbesluit wordt geregeld dat deze voorlopige analyse als instrument niet terugkomt in het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit komt doordat het instrument in de praktijk niet het beoogde doel bereikt.

Financiële effecten

Structurele uitvoeringslasten

Tot nu toe zijn er in Nederland weinig situaties voorgekomen waarin het voor bedrijven noodzakelijk was om een KBA uit te voeren. In de afgelopen vijf jaar zijn er vijf kosten-batenanalyses ingediend. In twee van deze gevallen is een voorlopige analyse ingediend. In beide gevallen werd beoordeeld dat er alsnog een (uitgebreide/aanvullende) kosten-batenanalyse noodzakelijk was.

Door de wijziging hoeft het bevoegd gezag in de voorgenomen situatie geen voorlopige analyses meer te beoordelen. Zij zijn daardoor minder tijd kwijt aan de beoordeling, overleg en discussies over ingediende voorlopige analyses. Er wordt niet verwacht dat het vervallen van de mogelijkheid ertoe leidt dat er meer uitgebreide KBA's beoordeeld moeten worden ten opzichte van de huidige situatie. Dit komt doordat:

- tot nu toe altijd is beoordeeld dat er toch wel een uitgebreide KBA nodig was;
- een KBA niet uitgebreid hoeft te zijn indien vooraf duidelijk is dat een kosten-batenanalyse een negatief resultaat laat zien.

De wijziging zorgt voor een reductie van de uitvoeringslasten omdat de beoordeling van de nadere analyse (en de discussie daaromheen) vervalt. Vanwege het lage aantal voorlopige analyses is het effect op de structurele uitvoeringslasten beperkt. Verder wordt verwacht dat het aantal ingediende voorlopige analyses in de toekomst verder daalt naar nul omdat het instrument in de praktijk niet zijn doel behaalt (namelijk een verlichting van administratieve lasten). Daarmee is er geen tot een zeer beperkt structureel effect op de uitvoeringslasten.

Overige effecten

In de huidige situatie veroorzaakt de beoordeling van de voorlopige analyse veel discussie tussen bevoegd gezag en bedrijven, waardoor de procedure een lange doorlooptijd heeft. Verwacht wordt dat het vervallen van de voorlopige analyse scheelt in de doorlooptijd van de procedure. Ook wordt verwacht dat het proces en het contact tussen het bedrijf en bevoegd gezag naar verwachting soepeler en met minder frustratie verloopt.

Financiële effecten voor burgers en bedrijven

Het effect van de wijziging verschilt per situatie. In de beide gevallen werd beoordeeld dat er uiteindelijk toch een aanvullende/uitgebreide kosten-batenanalyse nodig was. Inhoudelijk zijn de extra kosten beperkt omdat de gegevens uit de voorlopige analyse ook voor de nadere analyse kunnen worden gebruikt. Wel gaat de voorlopige analyse gepaard met discussie tussen het bedrijf en het bevoegd gezag die kan worden bespaard.

De wijziging zorgt voor een reductie van de administratieve lasten voor bedrijven omdat discussie over de nadere analyse vervalt. Vanwege het lage aantal analyses is het effect op de administratieve lasten voor bedrijven beperkt. Verder wordt verwacht dat het aantal ingediende voorlopige analyses in de toekomst verder daalt naar nul omdat het instrument in de praktijk niet zijn doel behaalt). Daarmee is er geen tot een zeer beperkt structureel effect op de administratieve lasten.

3.9 Bouwen bij hoofdspoorwegen

Voorgenomen verandering Invoeringsbesluit

De regels over bouwwerken, werken die geen bouwwerk zijn en andere objecten in het beperkingengebied met betrekking tot hoofdspoorwegen worden aangepast. Ook worden de regels over kabels en leidingen met betrekking tot hoofdspoorwegen aangepast. Door deze aanpassingen valt een aantal activiteiten voortaan onder een algemene regel in plaats van een vergunningplicht.

In de huidige situatie zijn alle activiteiten binnen de kernzone vergunningplichtig met uitzondering van inspecties en metingen in bepaalde gevallen. In de voorgenomen situatie zijn ook bepaalde werkzaamheden binnen de kernzone niet meer vergunningplichtig. Zo kan in bepaalde gevallen worden volstaan met een melding voor activiteiten bij kleine bouwwerken onder of boven een spoorviaduct. Deze activiteiten zijn in de huidige situatie altijd vergunningplichtig. Verder kan voortaan ook worden volstaan met een melding bij bijvoorbeeld boren onder het spoor door (meer dan 6 meter diep) en bij het kruisen van het spoor met kabels of leidingen.

Financiële effecten

Structurele uitvoeringslasten

De wijziging zorgt ervoor dat het aantal ingediende vergunningen afneemt en het aantal meldingen toeneemt. De onderstaande tabel geeft het ingeschatte effect weer op de uitvoeringslasten.

Tabel 12. Structurele UL-effecten voor ProRail door de aangepaste regels voor bouwen bij hoofdspoorwegen

Bevoegd gezag	Structurele uitvoeringslasten (€)	
	Minimaal	Maximaal
ProRail (gemandateerd bevoegd gezag)	€ 119.000 ⁴⁸	€ 170.000 ⁴⁹

Deze berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- In 2018 zijn er 1.682 vergunningaanvragen en 334⁵⁰ meldingen ingediend. Op basis hiervan wordt ervan uitgegaan dat in de huidige situatie jaarlijks minimaal 1.400 vergunningaanvragen en 300 meldingen worden ingediend en dat maximaal 2.000 vergunningaanvragen en 400 meldingen worden ingediend.
- Op basis van de interviews wordt ingeschat dat circa 25% van de vergunningaanvragen in de voorgenomen situatie vervalt. Hiervoor komen meldingen in de plaats.
- Het gemiddelde uurtarief van de betrokken medewerkers is 11 met een intern uurtarief van € 85 per uur.

⁴⁸ 1.400 vergunningen * 25% * (5 uur - 1 uur) * € 85 = € 119.000

⁴⁹ 2.000 vergunningen * 25% * (5 uur - 1 uur) * € 85 = € 170.000

⁵⁰ Bij slechts een of twee meldingen werd een maatwerkvoorschrift gesteld.

- Op basis van de interviews wordt aangenomen dat de gemiddelde benodigde tijd voor de behandeling van een vergunningaanvraag 5 uur is en het afhandelen van een melding 1 uur kost.

Financiële effecten voor burgers en bedrijven

De wijziging zorgt ervoor dat bedrijven minder vaak een vergunningaanvraag hoeven in te dienen. In meer gevallen kan afgedaan worden met een melding. Dit leidt tot een afname van de administratieve lasten. Een ander positief effect is dat bedrijven eerder kunnen starten met hun activiteiten. De behandeltermijn van een vergunning is namelijk acht weken terwijl na een melding, al na vier weken mag worden gestart. Een inschatting van het financieel effect voor bedrijven is in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 13. Structurele AL-effecten voor bedrijven door de aangepaste regels voor bouwen bij hoofdspoorwegen

Reductie administratieve lasten	Effect op de administratieve lasten	
	Minimaal	Maximaal
Bedrijven	€ 321.300 ⁵¹	€ 945.000 ⁵²

Deze berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- In 2018 zijn er 1.682 vergunningaanvragen en 334 meldingen ingediend. Op basis hiervan wordt ervan uitgegaan dat in de huidige situatie jaarlijks minimaal 1.400 vergunningaanvragen en 300 meldingen worden ingediend en dat maximaal 2.000 vergunningaanvragen en 400 meldingen worden ingediend.
- Op basis van de interviews wordt ingeschat dat circa 25% van de vergunningaanvragen in de voorgenomen situatie vervalt. Hiervoor komen meldingen in de plaats.
- Op basis van de interviews wordt ingeschat dat het voor bedrijven minimaal 25 en maximaal 40 uur kost om een vergunningaanvraag (inclusief bijlagen) in te dienen. Verder wordt ingeschat dat het indienen van een melding (inclusief bijlagen) minimaal vijf uur en maximaal acht uur kost.
- Het gemiddeld uurtarief van een hoogopgeleide medewerker met een intern uurtarief van € 54 per uur.

⁵¹ 1.400 vergunningen * 25% * (25 uur – 8 uur) * € 54 = € 321.300

⁵² 2.000 vergunningen * 25% * (40 uur – 5 uur) * € 54 = € 945.000

3.10 Verplichte buitenruimte woonfunctie zorg

De verplichte aanwezigheid van buitenruimte (bijvoorbeeld een balkon) bij nieuwbouw met de woonfunctie zorg wordt geherintroduceerd op verzoek van de Tweede Kamer.

Financiële effecten

In eerder onderzoek zijn de effecten van de wijzigingen onderzocht van het Bouwbesluit 2012 waarin de buitenruimte voor de woonfunctie zorg werd afgeschaft⁵³. Op basis van dit eerdere onderzoek zijn de effecten bepaald voor de herintroductie van de verplichting.

Financiële effecten voor overheden

Voor overheden, en dan specifiek gemeenten als bevoegd gezag, zijn de mogelijke effecten beperkt tot de eventuele aanpassingen bij de vergunningaanvraag. Bij het schrappen van de verplichting is aangegeven dat dit geen merkbaar effect heeft op de kosten van de gemeenten. De herintroductie van de verplichting leidt dan ook niet tot een merkbaar effect.

Financiële effecten voor burgers en bedrijven

Voor bedrijven die vergunningen aanvragen voor het bouwen van een gebouw met een woonfunctie zorg zijn er, in het verlengde van de effecten voor het bevoegd gezag, geen verwachte effecten.

Wel geeft de herintroductie nalevingskosten, omdat de bouw duurder wordt door het moeten opnemen van de buitenruimte. In het eerdere onderzoek is het niet mogelijk gebleken om te kwantificeren wat de omvang van deze kosten is. Deze zijn namelijk zeer divers en variëren per situatie. Ook is er niet specifiek bekend hoeveel gebouwen met een woonfunctie zorg er jaarlijks worden gebouwd. Voor de herintroductie van deze verplichting is een kwantificering ook niet mogelijk gebleken.

Voor burgers zijn er geen gevolgen omdat de woonfunctie voor zorg alleen professionele zorg betreft en niet, bijvoorbeeld, mantelzorg.

3.11 Getrapte instructieregel werelderfgoederen met Koloniën van Weldadigheid

Voorgenomen verandering Invoeringsbesluit

Voor de provincies Drenthe, Friesland en Overijssel gaat een getrapte instructieregel gelden die ertoe strekt dat deze provincies in een verordening de kernkwaliteiten van hun koloniën van weldadigheid beschermen. Dit gebeurt via regels die de gemeenten, waarin deze koloniën liggen, op dienen te nemen in het Omgevingsplan.

Deze getrapte instructieregel is op verzoek van de provincies in het Invoeringsbesluit terechtgekomen. De aanleiding van dit verzoek is de nominatie voor plaatsing van de koloniën op de werelderfgoedlijst. Unesco vond de bescherming in de huidige situatie echter onvoldoende. Gelet op de internationale verplichting dient dit duurzaam geborgd te worden in nationale regelgeving. Hieraan wordt invulling gegeven in het Invoeringsbesluit.

⁵³ 'Effectmeting wijzigingen bouwregelgeving 2014', Sira Consulting, november 2014.

Het Invoeringsbesluit instrueert de provincies om de 'Koloniën van Weldadigheid' aan te wijzen als erfgoed en om vervolgens de kernkwaliteiten daarvan te beschermen. Provincies dienen dit verder uit te werken op basis van de bestaande uitgangspunten uit het Managementplan. Gemeenten dienen vervolgens regels op te nemen in omgevingsplannen of projectbesluiten om ervoor te zorgen dat er geen activiteiten worden toegelaten die de kernkwaliteiten aantasten.

Financiële effecten

Financiële effecten voor overheden

De wijziging heeft tot gevolg dat drie provincies de bescherming van de kernkwaliteiten van hun koloniën moeten uitwerken in een provinciale verordening. Verder moeten vijf gemeenten conform de provinciale verordening, regels opnemen in hun omgevingsplannen ter bescherming van de kernkwaliteiten.

Vanuit de provincies is aangegeven dat er geen extra lasten worden verwacht voor het uitwerken van de kernkwaliteiten in de provinciale omgevingsverordening. Dit loopt namelijk samen met het programmateam dat zich bezighoudt met het nominatiedossier Koloniën van Weldadigheid.

Voor gemeenten geldt dat zij conform de provinciale omgevingsverordening, beschermende regels moeten opnemen. In de huidige situatie zijn (onderdelen van) de 'Koloniën van weldadigheid' al aangewezen als beschermd dorpsgezicht of als beschermd monument. De bestemmingsplannen bevatten nu dus ook al beschermende en beperkende regels. Er wordt daarom niet verwacht dat de instructieregels materieel leiden tot andere vormen van bescherming in het omgevingsplan dan nu in de bestemmingsplannen.

Concluderend leidt het opnemen van de verplichte instructieregels in het Invoeringsbesluit niet tot nieuwe lasten omdat de uitwerking daarvan, naar verwachting, geen nieuwe situatie geeft voor de betrokken gemeenten en provincies. Het opnemen van de verplichting is dan ook geen gevolg van het voorgenomen beleid van de Omgevingswet, maar van de wens van de desbetreffende provincies om de Koloniën van weldadigheid op te nemen op de Werelderfgoedlijst.

Overige effecten

Als de Koloniën voor Weldadigheid uiteindelijk worden aangewezen tot werelderfgoed wordt verwacht dat dit een aantrekkende werking heeft voor bezoekers. Dit zal een positief effect hebben op bestedingen. Naar de omvang van dit effect is geen onderzoek gedaan en dit is ook geen gevolg van de Omgevingswet.

3.12 Overige wijzigingen Invoeringsbesluit

Naast de wijzigingen die in de voorgaande paragrafen zijn besproken, is er nog een aantal wijzigingen waarvan geen financiële effecten worden verwacht. Deze wijzigingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Overlegverplichtingen

▪ **Vorbereidingsbesluit**

In de voorgenomen situatie geldt een verplichting voor het bevoegde bestuursorgaan

dat een voorbereidingsbesluit neemt, alvorens een voorbereidingsbesluit te nemen, overleg te voeren met het college van B&W of de gemeenteraad.

De respondenten geven aan dat deze overleggen in de huidige situatie in de meeste gevallen ook al plaatsvinden en verwachten niet dat het verplicht stellen daarvan gevolgen heeft voor de uitvoeringslasten. Daarnaast komen voorbereidingsbesluiten bij provincies en het Rijk weinig voor.

▪ **Actualiseren en beschikbaar stellen kaarten**

In de voorgenomen situatie geldt een overlegverplichting bij de totstandkoming van een geluidbelastingkaart tussen het bevoegd gezag en de bevoegde aangrenzende autoriteiten van aangrenzende lidstaten. Daarnaast zal een overlegverplichting gelden bij de totstandkoming van overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten tussen Gedeputeerde Staten en de bevoegde autoriteiten van andere staten in de stroomgebiedsdistricten Rijn, Maas, Schelde en Eems.

De betrokken gemeenten in dit onderzoek geven aan dat zij het vanzelfsprekend vinden dat deze overleggen plaatsvinden en verwachten niet dat de verplichting een effect heeft op de uitvoeringslasten.

Voor de waterschappen geldt dat zij weliswaar een rol hebben bij de totstandkoming van de genoemde kaarten, maar dat zij niet verwachten dat deze rol wezenlijk anders wordt in de voorgenomen situatie. Zij verwachten dan ook niet dat de verplichting invloed heeft op hun uitvoeringslasten.

Inbouwwet VTH

De Invoeringswet heeft voor een belangrijk deel gezorgd voor het inbouwen van de Wet VTH in het stelsel van de Omgevingswet. Het Invoeringsbesluit bevat in dit kader de doorwerking van het gebruik van het begrip activiteit in plaats van inrichting op het basistakenpakket van de omgevingsdiensten. Het basistakenpakket wordt beleidsneutraal overgezet. Het is niet de bedoeling dat er kosten of baten ontstaan.

De betrokken respondenten verwachten niet dat de Inbouwwet VTH kosten of baten veroorzaakt. Wel kunnen zij het zich voorstellen dat het lastig is om het basistakenpakket beleidsneutraal te formuleren omdat de regels daarover vaak zijn veranderd.

Overgangsrecht

Het overgangsrecht is bedoeld om te voorkomen dat er negatieve effecten ontstaan door de invoering van de Omgevingswet. Het merendeel van het overgangsrecht is in de Invoeringswet Omgevingswet en het Invoeringsbesluit Omgevingswet geregeld. In aanvulling op de Invoeringswet wordt in het Invoeringsbesluit het overgangsrecht opgenomen voor enkele onderwerpen die in het huidige recht voornamelijk op het niveau van een algemene maatregel van bestuur zijn geregeld zoals meldingen, gelijkwaardige maatregelen en maatwerkvoorschriften. Met de overgangsbepalingen in het Invoeringsbesluit wordt voorkomen dat meldingen opnieuw moeten worden gedaan en dat gelijkwaardige maatregelen en maatwerkvoorschriften opnieuw moeten worden aangevraagd door burgers en bedrijven of moeten worden vastgesteld door overheden. Daarnaast is het overgangsrecht opgenomen voor enkele AMvB's die worden ingetrokken, waaronder het Besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet. Hierdoor kunnen op het moment van inwerking-treding lopende CHW-experimenten door met name gemeenten worden gecontinueerd. Door het overgangsrecht wordt voorkomen dat er eenmalige kosten moeten worden gemaakt door de betrokken partijen anders dan de reeds berekende eenmalige kosten.

De betrokken respondenten verwachten niet dat de bovenstaande bepalingen de uitvoeringslasten verzwaren. Wel verwachten zij dat het overgangsrecht eenmalig vragen oproept bij burgers en bedrijven waardoor deze zullen aankloppen bij bevoegd gezagen, maar vinden het moeilijk om in te schatten welke bestuurslasten daarmee gepaard gaan. Om het aantal vragen over het overgangsrecht terug te dringen, zijn in de nota van

toelichting van het Invoeringsbesluit transponeringstabellen opgenomen en is er extra informatie op de website 'Omgevingswetportaal' gezet.

Routenetwerken

Het Invoeringsbesluit vult de instructieregels over het omgevingsplan aan met een regel over bepaalde recreatieve fiets- en wandelroutes. Het gaat om een limitatieve lijst met 24 fietsroutes en 36 wandelroutes. De instructieregel houdt in dat wanneer een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen die bepaalde landelijke fiets- en wandelroutes kunnen doorsnijden, het belang van de instandhouding van deze fiets- en wandelroutes bij het omgevingsplan wordt betrokken.

Omdat er, volgens de respondenten, in de praktijk al rekening wordt gehouden met doorgaande wandel- en fietsroutes, wanneer deze worden doorkruist, wordt op basis van het huidige onderzoek niet verwacht dat de verplichting invloed heeft op de uitvoeringslasten. Het Invoeringsbesluit zorgt wel voor een beter juridisch kader waardoor het belang van de routenetwerken beter kan worden geborgd. Dit geeft naar verwachting echter geen directe aanvullende kosten.

Proefstalregeling voor geur

Voor fijnstof en ammoniak bestaat er in de huidige situatie al een proefstalregeling. Deze regeling is echter nieuw voor geur. De regeling maakt het mogelijk om bij het neerzetten van een innovatieve stal af te wijken van de vastgestelde emissiefactoren voor geur. In de huidige situatie is de emissie van een innovatieve stal vaak nog onbekend waardoor eisen uit het omgevingsplan het neerzetten van innovatieve stallen kan belemmeren.

De wijziging maakt mogelijk dat veehouders aan de slag kunnen met innovatieve technieken waar dat nu niet kan omdat geuremissies onbekend zijn. Op deze manier stimuleert de wijziging de ontwikkeling van innovatieve technieken. Er wordt niet verwacht dat er direct een kostenbesparingsvoordeel aan zit voor deze bedrijven. Naar verwachting maken hoogstens 10 veehouders per jaar gebruik van deze regeling.

3.13 Financiële effecten actuele vergunningen

In het onderzoek naar de effecten van de Invoeringswet werd bij de berekening van de financiële effecten van de ruimtelijke toets bij bouwen (de knip) uitgegaan van een inschatting van het aantal bouwvergunningen gebaseerd op cijfers uit 2007. Deze paragraaf bevat een geactualiseerde berekening van de effecten op basis van het aantal bouwvergunningen in 2017.

Aantal bouwvergunningen

De financiële effecten van 'de knip' zijn in het onderzoek naar de effecten van de Invoeringswet berekend op basis van het aantal aangevraagde bouwvergunningen in 2007. Er werd ervan uitgegaan dat jaarlijks 49.000 aanvragen voor bouwvergunningen worden ingediend, waarvoor uiteindelijk de gemeente bepaalt op welke wijze de ruimtelijke toetsing wordt uitgevoerd. Hiervan betroffen het circa 20.800 aanvragen van burgers en 27.500 aanvragen van bedrijven en 700 aanvragen namens de overheid.

In de onderstaande tabel is het aantal bouwvergunningen opgenomen dat in 2017 is aangevraagd. De getallen komen voort uit het rapport 'Rapportage schattingen aantallen omgevingsvergunningaanvragen en meldingen'⁵⁴.

⁵⁴ 'Rapportage schattingen aantallen omgevingsvergunningaanvragen en meldingen', Programma Aan de slag met de Omgevingswet (binnenkort te verschijnen).

Tabel 14. Aantal vergunningen voor bouwactiviteiten dat is aangevraagd in 2017

	Bedrijven	Burgers	Overheid	Totaal
Aantal bouwvergunningen waarbij de ruimtelijke toets vervalft	87.000	47.000	2.700	136.700
Het aantal vergunningen waarbij de bouwtechnische toets vervalft ⁵⁵	20.050	44.550	1.500	66.100

Het onderstaande kader bevat de herberekening van de lasten op basis van het actuele aantal bouwvergunningen. In het eerste deel van het kader zijn de herberekeningen van de effecten van de Invoeringswet opgenomen. In het tweede deel zijn de herberekeningen van de effecten van het Invoeringsbesluit opgenomen.

De uitgangspunten die bij de berekeningen zijn aangehouden, sluiten volledig aan bij de eerdere berekeningen die zijn gemaakt bij het onderzoek naar de effecten van de Invoeringswet en de effecten van het Invoeringsbesluit (in paragraaf 3.2 van onderliggend rapport).

Deel 1

Berekening financiële effecten 'de knip' met actuele aantal bouwvergunningen als gevolg van de Invoeringswet

In de onderstaande tabellen zijn de effecten van de Invoeringswet voor het onderwerp de 'knip' opgenomen die zijn berekend op basis van het actuele aantal aangevraagde vergunningen voor bouwactiviteiten. De uitgangspunten die bij de berekening zijn aangehouden in het onderzoek naar de Invoeringswet worden kort herhaald per type effect.

Structurele lasten

In de onderstaande tabel is de reductie van de structurele uitvoeringslasten opgenomen voor gemeenten op basis van het actuele aantal bouwvergunningen.

Tabel 15. Geactualiseerde structurele UL-effecten door 'de knip'

Reductie uitvoeringslasten	Gemeenten	
	Minimaal	Maximaal
Structurele lasten	€ 40.521.586 ⁵⁶	€ 81.043.172 ⁵⁷

Deze berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

⁵⁵ Het aantal vergunningen waarbij de bouwtechnische toets vervalft, omvat de aangevraagde vergunningen die in de categorie van bijlage 2 van het Bor vallen.

⁵⁶ (Vervallen beoordelingen: € 1.600 kosten beoordeling * 30.758 vervallen verg.) – (Toename meldingen: € 85/uur * 4 uur * 30.758 meldingen) + (vervallen eigen verg. (2700 * 30% * 75%) * € 3.000 kosten aanvraag – (€ 90 * 615 meldingen)) ≈ € 40.521.586

⁵⁷ (Vervallen beoordelingen: € 1.600 kosten beoordeling * 61.515 vervallen verg.) – (Toename meldingen: € 85/uur * 4 uur * 61.515 meldingen) + (vervallen eigen verg. (2700 verg. * 60% * 75%) * € 3.000 kosten aanvraag – (€ 90 * 1230 meldingen)) ≈ € 81.043.172

- Het actuele aantal vergunningen voor bouwactiviteiten dat per jaar wordt aangevraagd door bedrijven, burgers en namens de overheid zelf is 136.700 per jaar.
- Van de 380 gemeenten stellen er naar verwachting minimaal 114 (30%) tot maximaal 228 (60%) actief lagere grenzen voor de vergunningplicht vast.
- Bij gemeenten die actief lagere grenzen zullen opstellen vervalt gemiddeld 75% van de vergunningen. Het aantal vergunningaanvragen daalt hierdoor met minimaal 30.758 aanvragen per jaar en maximaal 61.515 aanvragen per jaar.
- De legeskosten voor de vergunningen die vervallen zijn gemiddeld € 1.600 per vergunning.
- De melding bevat een beperkte inhoud waardoor de tijd voor de beoordeling en interne verwerking van de melding beperkt kan blijven tot vier uur.
- Het gemiddelde uurtarief van de betrokken medewerkers is 11 met een intern uurtarief van € 85 per uur.
- Overheden krijgen ook te maken met vergunningplichten die vervallen wanneer zij zelf initiatiefnemer zijn. Ook voor hen vervallen dan de leges en de kosten voor de behandeling van de aanvraag. Voor de behandeling van de melding maken zij juist weer extra kosten. De gehanteerde uitgangspunten zijn opgenomen bij het volgende onderdeel over de effecten voor bedrijven en burgers.

Effecten voor bedrijven en burgers

Burgers en bedrijven hoeven minder leges aan de gemeente te betalen en besparen tijd wanneer de vergunningplicht vervalt. De reductie van de structurele jaarlijkse administratieve lasten wordt geschat op de bedragen zoals opgenomen in de onderstaande tabellen.

Tabel 16. Reductie AL voor burgers en bedrijven door 'de knip'

Reductie administratieve lasten	Bedrijven		Burgers	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Structurele lasten	€ 56.949.454 ⁵⁸	€ 113.898.908 ⁵⁹	€ 23.364.321 ⁶⁰	€ 46.728.641 ⁶¹

Dit is bepaald aan de hand van bovenstaande en volgende uitgangspunten:

- Van de aanvragen kent 34% een burger als initiatiefnemer, 47.000 vergunningen, 64% een bedrijf als initiatiefnemer, 87.000 vergunningen en 2% van de overheid, 2.700 vergunningen.
- De gemiddelde kosten van de procedurele en ruimtelijke onderdelen van de vergunning worden geraamd op gemiddeld € 6.200 voor bedrijven en € 2.300 voor burgers.
- De kosten voor het doen van een melding worden geschat op € 90.

⁵⁸ 19.570 vervallen vergunningen * (€ 3.000 - € 90) ≈ € 56.949.454

⁵⁹ 39.141 vervallen vergunningen * (€ 3.000 - € 90) ≈ € 113.898.908

⁶⁰ 10.572 vervallen vergunningen * (€ 2.300 - € 90) ≈ € 23.364.321

⁶¹ 21.144 vervallen vergunningen * (€ 2.300 - € 90) ≈ € 46.728.641

Leges

De leges die vervallen leveren voor bedrijven en burgers een reductie op van de kosten. In de onderstaande tabellen zijn deze effecten weergegeven.

Tabel 17. Legeseffecten voor burgers en bedrijven door 'de knip'

Reductie financiële kosten	Bedrijven		Burgers	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Structurele lasten	€ 31.312.415 ⁶²	€ 62.624.829 ⁶³	€ 16.915.345 ⁶⁴	€ 33.830.691 ⁶⁵

Tabel 18. Legeseffecten voor gemeenten door 'de knip'⁶⁶

Reductie inkomsten leges	Gemeenten	
	Minimaal	Maximaal
Structurele lasten	€ 49.212.000	€ 98.424.018

In dit onderzoek is ervan uitgegaan dat de leges kostendekkend zijn voor de werkzaamheden die bevoegd gezagen hiervoor moeten uitvoeren. Hierbij moet worden opgemerkt dat er in de praktijk kruissubsidiering plaatsvindt. Leges die worden betaald voor vergunningen voor grote, complexe bouwwerken zijn gemiddeld meer dan kostendekkend terwijl de leges die worden betaald voor eenvoudige bouwwerken relatief minder kostendekkend zijn.

Doordat de vervallen vergunningen veelal eenvoudige vergunningen betreffen, is het mogelijk dat de leges die door grote vergunningen worden betaald, omlaaggaan.

Deel 2

Berekening financiële effecten 'de knip' als gevolg van het Invoeringsbesluit met het actuele aantal bouwvergunningen

In de onderstaande tabellen zijn de effecten van het Invoeringsbesluit voor het onderwerp de 'knip' (paragraaf 3.2) opgenomen die zijn berekend op basis van het actuele aantal aangevraagde bouwvergunningen. De uitgangspunten die zijn aangehouden bij de berekening van deze effecten zijn opgenomen in paragraaf 3.2.

1. Vervanging vervallen vergunningen door meldingen

Structurele lasten

⁶² 19.570 vergunningen * €1.600 ≈ € 31.312.415

⁶³ 39.141 vergunningen * €1.600 ≈ € 62.624.829

⁶⁴ 10.572 vergunningen * €1.600 ≈ € 16.915.345

⁶⁵ 21.144 vergunningen * €1.600 ≈ € 33.830.691

⁶⁶ Berekening: leges effecten bedrijven + burgers + leges effecten voor de overheid als opdrachtgever.

Tabel 19. Structurele UL-effecten voor gemeenten van de 'knip'

Situatie gemeenten	Structurele uitvoeringslasten	
	Minimaal	Maximaal
Alle vergunningen worden meldingen (Invoeringswet, scenario 1)	€ 10.513.084 ⁶⁷	€ 21.025.828 ⁶⁸
75% wordt een melding	€ 7.884.813	€ 15.769.371
Reductie	€ 2.628.271	€ 5.256.457
50% wordt een melding	€ 5.256.542	€ 10.512.914
Reductie	€ 5.256.542	€ 10.512.914

*Effecten voor bedrijven en burgers***Tabel 20.** Structurele AL-effecten voor burgers van de 'knip'

Situatie burgers	Structurele administratieve lasten	
	Minimaal	Maximaal
Alle vergunningen worden meldingen (Invoeringswet, scenario 1)	€ 951.488 ⁶⁹	€ 1.902.976 ⁷⁰
75% wordt een melding	€ 713.616	€ 1.427.232
Reductie	€ 237.872	€ 475.744
50% wordt de melding	€ 475.744	€ 951.488
Reductie	€ 475.744	€ 951.488

Tabel 21. Structurele AL-effecten voor bedrijven van de 'knip'

Situatie bedrijven	Structurele administratieve lasten	
	Minimaal	Maximaal
Alle vergunningen worden meldingen (Invoeringswet, scenario 1)	€ 1.761.323 ⁷¹	€ 3.522.647 ⁷²
75% wordt een melding	€ 1.320.992	€ 2.641.985
Reductie	€ 440.331	€ 880.662
50% wordt de melding	€ 880.662	€ 1.761.323
Reductie	€ 880.662	€ 1.761.323

2. Uitbreiding van de lijst van bouwwerken die niet bouwtechnisch hoeven te worden getoetst

Structurele uitvoeringslasten

Tabel 22. Geactualiseerde reductie structurele UL-effecten minder bouwtechnische toetsen

Reductie uitvoeringslasten	Gemeenten	
	Minimaal	Maximaal
Structurele lasten	€ 23.224.000 ⁷³	€ 40.379.500 ⁷⁴

Effecten burgers en bedrijven

Tabel 23. Geactualiseerde reductie AL burgers en bedrijven minder bouwtechnisch toetsen

Reductie administratieve lasten	Burgers		Bedrijven	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Structurele lasten	€ 22.275.500 ⁷⁵	€ 31.185.000 ⁷⁶	€ 10.025.000 ⁷⁷	€ 14.035.000 ⁷⁸

Leges

Tabel 24. Geactualiseerde legeseffecten voor burgers en bedrijven door de uitbreiding lijst bouwwerken die geen bouwtechnische toets behoeven

Kostenreductie	Minimaal	Maximaal
Burgers	€ 15.147.000 ⁷⁹	€ 26.507.250 ⁸⁰
Bedrijven	€ 6.817.000 ⁸¹	€ 11.929.750 ⁸²

⁶⁷ (30.758 meldingen * 4 uur * € 85) + (615 meldingen van overheden * €90) ≈ € 10.513.084

⁶⁸ (61.515 meldingen * 4 uur * € 85) + (1.230 meldingen van overheden * €90) ≈ € 21.025.828

⁶⁹ 10.572 meldingen van burgers * €90 ≈ € 951.488

⁷⁰ 21.144 meldingen van burgers * €90 ≈ € 1.902.976

⁷¹ 19.570 meldingen van bedrijven * €90 ≈ € 1.761.323

⁷² 39.141 meldingen van bedrijven * €90 ≈ € 3.522.647

⁷³ Bevoegd gezag (4 uur x € 85/uur x 66.100 vergunningaanvragen) + initiatiefnemer (€ 500 x 1.500) = € 23.224.000

⁷⁴ Bevoegd gezag (7 uur x € 85/uur x 66.100 vergunningaanvragen) + initiatiefnemer (€ 700 x 1.500) = € 40.379.500

⁷⁵ € 500 * 44.550 vergunningaanvragen van burgers = € 22.275.500

⁷⁶ € 700 * 44.550 vergunningaanvragen van burgers = € 31.185.000

⁷⁷ € 500 * 20.050 vergunningaanvragen van bedrijven = € 10.025.000

⁷⁸ € 700 * 20.050 vergunningaanvragen van bedrijven = € 14.035.000

⁷⁹ 4 uur * €85 * 44.550 vergunningaanvragen van burgers = € 15.147.000

⁸⁰ 7 uur * €85 * 44.550 vergunningaanvragen van burgers = € 26.507.250

⁸¹ 4 uur * €85 * 20.050 vergunningaanvragen van bedrijven = € 6.817.000

⁸² 7 uur * €85 * 20.050 vergunningaanvragen van bedrijven = € 11.929.750

Tabel 25. Geactualiseerde legeseffecten voor gemeenten door de uitbreiding lijst bouwwerken die geen bouwtechnische toets behoeven ⁸³

Inkomstenreductie	Minimaal	Maximaal
Gemeenten	€ 21.964.000	€ 38.437.000

⁸³ Berekening: leges effecten bedrijven + burgers. Net als bij de regeldrukberekening zijn de effecten voor overheden als initiatiefnemer niet meegenomen.

4 Beantwoording van de BET-vragen

Bij het opstellen van nieuwe of het wijzigen van bestaande regelgeving moet in kaart worden gebracht welke effecten dit heeft op het bedrijfsleven. Deze toetsing wordt gedaan door het beantwoorden van de vragen van de bedrijfseffectentoets (BET). De BET is opgebouwd uit negen vragen. De antwoorden op deze vragen schetsen een omvattend beeld van de effecten van de nieuwe regelgeving op het Nederlandse bedrijfsleven. Een nadere toelichting kan worden verkregen via www.kcwj.nl.

In dit hoofdstuk worden voor de Invoeringswet de BET-vragen beantwoord. Vanwege de algemene aard van de vragen kunnen deze niet alleen specifiek voor het Invoeringsbesluit worden beantwoord. In eerdere onderzoeken naar de effecten van de Omgevingswet en de onderliggende regelgeving zijn de vragen van de BET reeds beantwoord voor het stelsel van de Omgevingswet als geheel. Daarom wordt in dit onderzoek bij de antwoorden met name ingegaan op de wijze waarop het Invoeringsbesluit deze effecten beïnvloedt en of aanvullende effecten kunnen worden toegeschreven.

Vraag 1: Voor hoeveel bedrijven en welke categorieën bedrijven worden de bedrijfseffecten verwacht?

Door de brede opzet van de Omgevingswet kunnen alle bedrijven in meer of mindere mate te maken krijgen met de effecten. In de praktijk geldt dat bedrijven met een grotere invloed op de fysieke leefomgeving ook meer merken van de nieuwe wet. Het Invoeringsbesluit verandert deze reikwijdte niet.

De wijzigingen in het Invoeringsbesluit hebben in ieder geval gevolgen voor bouwbedrijven, complex industriële bedrijven, tankstations (LPG), veehouders, chemische bedrijven en inrichtingen waar met GGO's wordt gewerkt.

Vraag 2: Welke gevolgen heeft de ontwerpregelgeving voor de regeldruk (informatieverplichtingen aan de overheid en/of inhoudelijke verplichtingen) voor bedrijven?

In de onderstaande tabel is de hoogte van veranderingen in de gekwantificeerde structurele administratieve lasten gegeven voor bedrijven en burgers als gevolg van het Invoeringsbesluit. Nalevingskosten zijn niet opgenomen, omdat hiervoor geen veranderingen worden voorzien.

Tabel 26. Samenvatting structurele reductie AL voor bedrijven en burgers als gevolg van het Invoeringsbesluit

Onderwerp	AL reductie bedrijven		AL reductie burgers	
	minimaal	maximaal	minimaal	maximaal
Decentrale informatieplicht Nadeelcompensatie	-€ 360.000	-€72.000	-€45.000	-€9.000
Uitbreiding lijst bouwtechnisch vergunning vrije bouwwerken	€ 4.500.000	€ 6.300.000	€ 10.000.000	€ 14.000.000

Schrappen vergunningsplichten milieubelastende activiteiten	€ 0	€ 1.316.900 ⁸⁴	€ 0	€ 0
Bouwen bij hoofdspoorwegen	€ 321.300	€ 945.000	€ 0	€ 0
Toedeling verantwoordelijkheden vergunningen	€ 923.400	€ 3.078.000	€ 0	€ 0
Totaal	€ 5.384.700	€ 11.567.900	€ 9.955.000	€ 13.991.000

Vraag 3: In het geval van implementatie van EU-regelgeving: is gekozen voor lastenluwe implementatie, zonder "nationale koppen" en met optimaal gebruik van "kan-bepalingen"?

In de Omgevingswet komen de verplichtingen uit diverse Europese richtlijnen en de nationale regelgeving samen. De Europese richtlijnen zijn in de huidige situatie geïmplementeerd in diverse andere wetten. Bij het overzetten van deze verplichtingen naar de Omgevingswet worden geen aanvullende verplichtingen opgenomen ten aanzien van de Europese richtlijnen. Hiermee introduceert de Omgevingswet, ook niet via het Invoeringsbesluit, geen nationale koppen of invulling van kan-bepalingen die niet al gelden in de huidige situatie. Tevens is gekozen voor een zo lastenluw mogelijke implementatie van de regelgeving.

Net als nu heeft bevoegd gezag, waaronder decentrale overheden, de ruimte om lokale eisen te stellen. Het stellen van extra lokale regels is in huidig recht vaak noodzakelijk, omdat bijvoorbeeld emissies niet mogen leiden tot significante milieuverontreiniging. Dit is een verplichting uit de EU-richtlijn industriële emissie. Daarom staan nu in het Activiteitenbesluit mogelijkheden voor maatwerk en een specifieke zorgplicht. Hoewel de juridische ruimte voor lokaal maatwerk na de stelselherziening in enige mate toeneemt, blijft het doel van de Omgevingswet om minimaal een gelijkblijvend beschermingsniveau te bereiken. De mogelijkheid tot lokale eisen blijft namelijk begrensd omdat altijd sprake moet zijn van redelijkheid en billijkheid.

Vraag 4: Welke gevolgen heeft de ontwerpregelgeving voor de innovatieruimte, innovatiebereidheid en innovatiecapaciteit van bedrijven?

De Omgevingswet beoogt meer ruimte te geven aan bedrijven en burgers om te ondernemen. Hierbij wordt ook het gebruik van innovatieve producten en werkwijzen gestimuleerd. Door de bredere mogelijkheden voor het toepassen van experimenteerbepalingen, krijgen zowel overheden, bedrijven als burgers meer mogelijkheden om innovaties in de praktijk uit te testen en te bezien of de alternatieven voldoende de publieke belangen kunnen waarborgen. Daarnaast wordt het starten van nieuwe, innovatieve initiatieven gestimuleerd doordat de Omgevingswet hiervoor belemmeringen wegneemt. Procedures worden eenvoudiger en korter en planvorming wordt globaler waardoor nieuwe ideeën makkelijker en sneller zijn in te passen.

Het Invoeringsbesluit introduceert de proefstalregeling voor geur. De wijziging maakt het mogelijk dat veehouders aan de slag kunnen met innovatieve technieken waar dat nu niet kan omdat geuremissies onbekend zijn. Op deze manier stimuleert de wijziging de

⁸⁴ Deze reductie is deels ook voor burgers. Het is echter niet bekend welk deel voor burgers zal gelden. Omdat de verwachting is dat het deel voor burgers beperkt zal zijn, is de reductie opgenomen bij bedrijven.

ontwikkeling van innovatieve technieken. Naar verwachting maken hoogstens 10 veehouders per jaar gebruik van deze regeling.

Vraag 5: Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor de werking van de markt?

De aanpassing van de regelgeving wordt niet uitgevoerd om direct of indirect de werking van de Nederlandse markt te beïnvloeden. De Omgevingswet moet voor alle bedrijven leiden tot transparante regelgeving en verplichtingen, meer mogelijkheden tot ondernemen en snellere procedures. De veranderingen die voortkomen uit de aanpassing van de landelijke regelgeving zijn per sector voor alle bedrijven gelijk. Lokaal kunnen er wel verschillen ontstaan door lokaal maatwerk. Dit geeft enerzijds kosten, maar kan aan de andere kant ook juist weer ontwikkelingen mogelijk maken.

Wel heeft de Omgevingswet enkele indirecte effecten die de markt beïnvloeden. Deze zijn bij de andere onderdelen van de Omgevingswet aangegeven, maar ook bij het Invoeringsbesluit zijn er enkele effecten te benoemen. Ten opzichte van de huidige situatie en van de Invoeringswet betreft dit met name de verschuiving in activiteiten die wel of niet meldings- of vergunningsplichtig worden. Zo moet een aantal milieubelastende activiteiten waarvoor in de huidige situatie een vergunning nodig is, in de voorgenomen situatie worden gemeld. Daarnaast mogen gemeenten, in verband met nadeelcompensatie, een informatieplicht instellen voor activiteiten die nu vergunnings- en meldingsvrij zijn. Verder regelt het Invoeringsbesluit dat gemeenten zelf mogen besluiten of zij een melding eisen voor bouwvergunningen die van rechtswege vervallen door de knip. De afwegingsruimte die gemeenten daarbij hebben kan ertoe leiden dat er landelijk verschillen ontstaan in de activiteiten waarvoor een melding nodig is.

Vraag 6: Wat zijn de sociaaleconomische effecten van ontwerpregelgeving; met name de verwachte ontwikkelingen voor de werkgelegenheid en arbeidsvoorwaardenontwikkeling?

De aanpassing van de wet- en regelgeving door de Omgevingswet beoogt geen directe invloed te hebben op sociaaleconomische aspecten. Wel kan door het verlagen van de plankosten voor bedrijven de werkgelegenheid toenemen, omdat bedrijven minder tijd en geld kwijt zijn aan bijvoorbeeld procedures. Ook maakt de Omgevingswet visies, plannen en verordeningen van overheden toegankelijker. Hierdoor hebben bedrijven waarschijnlijk minder extern advies nodig. De werkgelegenheid kan in de adviesbranches op termijn teruglopen. Zeker in het begin zullen overheden meer advies nodig hebben. Ook voor de invulling van de lokale eisen en de mogelijkheden tot maatwerk. Het Invoeringsbesluit ondersteunt deze ontwikkelingen van de Omgevingswet en zal daarin dan ook geen andere effecten geven.

Vraag 7: Welke andersoortige kosten en baten worden op grond van deze ontwerpregelgeving voorzien?

Hieronder wordt in twee tabellen de hoogte van de andersoortige kwantificeerbare kosten en baten gegeven voor bedrijven als gevolg van het Invoeringsbesluit. Dit betreft de veranderingen in de kosten voor de leges bij het onderdeel 'uitbreiden lijst eenvoudige bouwwerken' en de economische effecten bij het onderdeel 'toedeling verantwoordelijkheden vergunningvoorschriften over vergunninghouders'. In de eerste tabel zijn zowel de resultaten opgenomen van de berekening op basis van de regeldruk (gebaseerd op de aantallen uit het basisjaar) als de resultaten op basis van de actuele aantallen.

Tabel 27. Samenvatting financiële kosten voor bedrijven en burgers

Onderwerp	FK-reductie bedrijven		FK-reductie burgers	
	Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
Uitbreiding lijst bouw-technisch vergunning vrije bouwwerken (aantallen basisjaar) ⁸⁵	€ 3.060.000	€ 5.355.000	€ 6.800.000	€ 11.900.000
Uitbreiding lijst bouw-technisch vergunning vrije bouwwerken (actuele aantallen)	€ 6.817.000	€ 11.929.750	€ 15.147.000	€ 26.507.250

Tabel 28. Samenvatting economische effecten voor bedrijven

Onderwerp	Economische kostenreductie bedrijven	
	Minimaal	Maximaal
Toedeling verantwoordelijkheden vergunningen	€ 2.154.600	€ 7.182.000

⁸⁵ De leges voor het onderdeel van de vervallen vergunningen is niet opgenomen in dit rapport, maar in het rapport 'Financiële effecten van de Invoeringswet' (Sira Consulting, april 2017)

5 Conclusies

De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de structurele financiële effecten van het Invoeringsbesluit voor de betrokken doelgroepen. De getallen zijn weergegeven in miljoenen euro's en betreffen de resultaten op basis van de regeldrukuitgangspunten. In de tabel is per doelgroep de reductie van kosten opgenomen als gevolg van het Invoeringsbesluit. Wanneer er sprake is van een minteken is er sprake van een negatief effect voor de doelgroep.

In het rapport zijn ook een aantal (aangepaste) berekeningen opgenomen van effecten als gevolg van de Invoeringswet. Deze effecten zijn in de onderstaande tabel buiten beschouwing gelaten.

Tabel 29. Samenvatting structurele kwantificeerbare financiële effecten van het Invoeringsbesluit

Doelgroep	Type kosten	Minimale kostenreductie	Maximale kostenreductie
Bedrijven	Administratieve lasten	€ 5,4	€ 11,6
	Financiële kosten	€ 3,1	€ 5,4
	Economische kosten	€ 2,2	€ 7,2
Burgers	Administratieve lasten	€ 10,0	€ 14,0
	Financiële kosten	€ 6,8	€ 11,9
Gemeente	Bestuurlijke lasten	€ 9,4	€ 19,2
	Financiële kosten ⁸⁶	- € 9,9	- € 17,3
Provincie	Bestuurlijke lasten	€ 0	€ 0
	Financiële kosten	€ 0	€ 0
Waterschap	Bestuurlijke lasten	€ 0	€ 0
	Financiële kosten	€ 0	€ 0
Rijk	Bestuurlijke lasten	€ 0,1	€ 0,2
	Financiële kosten	€ 0	€ 0

⁸⁶ Het betreft hier geen extra kosten, maar het wegvallen van inkomsten.

Bijlagen bij rapportage:

Financiële effecten Invoeringsbesluit

I	Overzicht projectorganisatie	48
II	Overzicht bronnen	49
III	Toelichting gehanteerde tarieven voor decentrale overheden	50

I Overzicht projectorganisatie

Dit onderzoek is uitgevoerd door Sira Consulting in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Het project is begeleid door een klankbordgroep met als doel de aanpak en de resultaten van het onderzoek te toetsen aan de kennis en ervaring van de betrokken stakeholders. De onderstaande tabellen geven een overzicht van de betrokken personen.

Tabel I-1. Opdrachtgever

Organisatie	Naam
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Klaas-Jan Koops

Tabel I-2. Opdrachtnemer

Organisatie	Naam
Sira Consulting BV	Peter Bex
	Patrick van der Poll
	Joland van der Heijden
	Eva de Beet

Gedurende het project zijn (junior) consultants ingezet voor ondersteunende werkzaamheden.

Tabel I-3. Klankbordgroep

Organisatie	Naam
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Klaas-Jan Koops
Vereniging Nederlandse Gemeenten	Bart van den Biggelaar
Interprovinciaal Overleg	Jolijn den Bouwmeester
Unie van Waterschappen	Sandra Reynaers

II Overzicht bronnen

In het onderzoek zijn diverse bronnen gebruikt voor het verzamelen van informatie. Zo is gesproken met diverse deskundigen van de ministeries van BZK over de mogelijk gevolgen van het Invoeringsbesluit. Ook is er literatuuronderzoek gedaan en is met andere stakeholders over de effecten gesproken. In deze bijlage is een overzicht gegeven van de gebruikte bronnen.

Literatuuroverzicht

- 'Rapportage schattingen aantallen omgevingsvergunningaanvragen en meldingen', Programma Aan de slag met de Omgevingswet (binnenkort te verschijnen).
- 'Financiële effecten Invoeringswet', Sira Consulting, maart 2017.
- 'Nulmeting administratieve lasten bedrijven 2007', Capgemini, EIM, Deloitte en Ramboll management, oktober 2018.
- 'Regeldrukeffecten van Bor/Mor', Sira Consulting, 2009.
- 'Impactanalyse', Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland, mei 2015.
- 'Effectmeting wijzigingen bouwregelgeving 2014', Sira Consulting, november 2014.
- CBS Statline.

Respondenten

In het onderzoek zijn 33 interviews gehouden met vertegenwoordigers van decentrale overheden en andere deskundigen.

III Toelichting gehanteerde tarieven voor decentrale overheden

In dit onderzoek zijn de gevolgen op de kosten van decentrale overheden in kaart gebracht. Deze kosten vallen uiteen in twee onderdelen: interne kosten, voor de inzet van personeel, en externe kosten, bijvoorbeeld voor het inzetten van een extern adviesbureau. De interne kosten zijn berekend door de tijdsbesteding van een medewerker te vermenigvuldigen met het uurtarief van de betreffende medewerker. Het uurtarief is hiermee in grote mate bepalend voor de totale omvang van de lasten. In deze bijlage is toegelicht hoe wij de uurtarieven voor de inzet van eigen medewerkers hebben opgebouwd.

CAR-UWO salaristabel, overhead en toeslagen

De begeleidingscommissie heeft besloten om voor dit onderzoek de CAR-UWO salaristabel als uitgangspunt te hanteren voor de uurtarieven van decentrale overheden. Het College voor Arbeidszaken van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (CvA) maakt met de vakbonden Abva Kabo FNV, CNV Publieke Zaak en de CMHF afspraken over de arbeidsvoorwaarden voor het gemeentelijk personeel. Deze afspraken worden vastgelegd in de CAR-UWO: de arbeidsvoorwaardenregeling voor de sector gemeenten.

In dit onderzoek is uitgegaan van de salaristabel⁸⁷ volgens de nieuwe structuur van 1 april 2015. De salaristabel kent 20 schalen en 12 periodieken. Voor dit onderzoek zijn wij voor iedere schaal uitgegaan van het gemiddelde salaris op basis van alle periodieken. Dit gemiddelde betreft het salaris, gebaseerd op een 36-urige werkweek, dat een organisatie daadwerkelijk heeft uitgekeerd aan een medewerker. Om inzicht te krijgen in de feitelijke kosten voor de organisatie, moet dit salaris met de volgende posten vermeerderd worden:

- **Overhead.** In dit onderzoek is rekening gehouden met een overhead⁸⁸ van gemiddeld 32,9%.
- **Toeslagen.** In het onderzoek is gerekend met een toeslagpercentage van 55%, bestaande uit werkgeverspremies, pensioen, vakantiegeld en de eindejaarsuitkering.

De onderstaande tabel toont de berekening van de totale maandelijks- en jaarlijkse kosten van één fte voor de schalen 7 tot en met 14.

⁸⁷ Berenschot - onderzoek onder 92 gemeenten.

⁸⁸ 'Maatlatten vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet milieubeheer gemeenten en provincies- DEEL 3: RAPPORT MAATLAT GEIJKT, Berenschot, 7 november 2007.

Tabel III-1. Overzicht opbouw salarissen overheid

Schaal	Gemiddeld bruto maand- salaris in €* €**	Overhead (32,9%) in €**	Toeslagen (55%) in €	Totale bruto maan- delijkse kosten ex btw in 2015	Totale jaarlijkse kosten in € in 2015
7	2.370	1.162	1.304	4.836	58.027
8	2.693	1.320	1.481	5.495	65.935
9	3.017	1.479	1.659	6.156	73.867
10	3.311	1.623	1.821	6.755	81.066
10A	3.595	1.763	1.977	7.335	88.019
11	3.871	1.898	2.129	7.898	94.777
11A	4.185	2.052	2.302	8.539	102.465
12	4.501	2.207	2.476	9.183	110.201
13	4.940	2.422	2.717	10.079	120.950
14	5.351	2.624	2.943	10.918	131.013

Direct productieve uren (DPU)

Het uurtarief kan op basis van de totale maandelijkse kosten worden bepaald door het uurtarief te delen door het aantal uren dat een medewerker daadwerkelijk inzetbaar is. De Handleiding overheidstarieven 2015 laat zien dat een fulltime medewerker bij de overheid circa 1.600 uur inzetbaar is, waarvan gemiddeld 1.400 direct productieve uren (DPU's) zijn. Uitgaande van een werkweek van 36 uur is een medewerker dus circa $36/1.600 * 1.400 = 31,5$ uur productief. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de kosten per schaal tarief, per uur.

Tabel III-2. Overzicht opbouw salarissen overheid.

Schaal	Totale jaarlijkse kos- ten in € in 2015	Totale jaarlijkse kosten in € in 2016	Uurtarief ex. btw in €	Uurtarief incl. btw in €
7	58.027	59.046	43	52
8	65.935	67.093	49	59
9	73.867	75.165	55	66
10	81.066	82.490	60	72
10A	88.019	89.565	65	79
11	94.777	96.442	70	85
11A	102.465	104.265	76	92
12	110.201	112.137	81	99
13	120.950	123.075	89	108
14	131.013	133.314	97	117